

T.C.

HİTİT ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ADLİ BİLİMLER ANABİLİM DALI

**UYUŞTURUCU MADDE TİCARETİ VE KULLANIMI SUÇUNDAN
HÜKÜM GİYENLERİN BAZI DEĞİŞKENLERE BAĞLI OLARAK
PROFİLLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Elif TEKELİ

Çorum - 2024

**UYUŞTURUCU MADDE TİCARETİ VE KULLANIMI SUÇUNDAN HÜKÜM
GİYENLERİN BAZI DEĞİŞKENLERE BAĞLI OLARAK PROFİLLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Elif TEKELİ

**Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Adli Bilimler Anabilim Dalı**

Yüksek Lisans Tezi

TEZ DANIŞMANI

Prof. Dr. Ebru GÖKMEŞE

Çorum 2024

Elif TEKELİ tarafından hazırlanan “Uyuşturucu Madde Ticareti ve Kullanımı Suçundan Hüküm Giyenlerin Bazı Değişkenlere Bağlı Olarak Profillerinin Değerlendirilmesi” adlı tez çalışması 25/01/2024 tarihinde aşağıdaki jüri üyeleri tarafından oy birliği ile Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Adli Bilimler Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Osman ÇUBUK

.....

Prof. Dr. Ebru GÖKMEŞE

.....

Doç. Dr. Kaan KEÇECİ

.....

Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulunun .../.../..... tarih ve sayılı kararı ile Elif TEKELİ'nin Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Adli Bilimler Anabilim Dalında Yüksek Lisans derecesi alması onanmıştır.

Prof. Dr. Muhammed Asif YOLDAŞ

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını beyan ederim.

Elif TEKELİ

UYUŞTURUCU MADDE TİCARETİ VE KULLANIMI SUÇUNDAN HÜKÜM GİYENLERİN BAZI DEĞİŞKENLERE BAĞLI OLARAK PROFİLLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Elif TEKELİ

ORCID:

0000-0002-4385-4933

HİTİT ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Yüksek Lisans Tezi

Şubat 2024

ÖZET

Uyuşturucu ve uyarıcı maddeler geçmişten günümüze hızlı artan oranla insan sağlığını tehdit eder hale gelmiştir. Uyuşturucu maddenin Dünya Sağlık Örgütü'nde yer alan tanımlanmasında “kişi üzerinde bırakmış olduğu etki esas alınarak, önüne geçilmez gereksinim veya arzu yahut kullandığı miktarı arttırma eğilimi, ruhsal ve fiziksel etki yaratan maddeler” şeklinde yer almaktadır. Dünya Sağlık Örgütü Uzmanlar Komitesi bağımlılık türlerinde 10 başlık altında gruplama yapmıştır. Bunlar; “alkol, kafein, esrar, halüsinojenler, inhalandlar, opiyatlar, sedatif-hipnotikler, stimulanlar, nikotin ve diğer yeni üretilenler” şeklinde gruplara ayrılmıştır. Bu çalışmada uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin suç tanımı içinde yer aldıkları şekilde hem kullanım hem de ticaret konusunda ayrı yasal düzenlemeleri ve bu suçlardan hüküm giyenlerin eğitim durumu bakımından benzerlikleri olup olmadığı, yaş, cinsiyet ve bazı profil özellikleri araştırılmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından hazırlanan veriler kaynak verilerimizdir. Çorum ili yetkili Ağır Ceza Mahkemeleri çevresinde yargılanmış ve hüküm giymiş mahkumlar konu alınarak araştırmamızın konusunu oluşturmaktadır. Uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin kullanımı veya ticareti suçunun kıyas edilmesi ve bu suçlardan hüküm giyen sanıkların hangi suçtan ceza aldıkları, suça konu madde türleri, bağımlılık süreleri, eğitim durumları, meslek, yaş, cinsiyet ve medeni durumları araştırılarak Adli Bilimler açısından değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen profil özelliklerine göre ortaya konulan veriler; suç tanımlamasının yapılmasında ve uyuşturucu maddeleri hangi amaçla failin uhdesinde bulundurduğuna ilişkin ihtilafların çözümüne katkı sağlayacağı, sanığın makul sürede yargılanarak adil yargılanma hakkının korunması ile mahkemelerin maddi gerçeği araştırma

ilkesini uygulamasına pozitif katkı sağlayabilmek adına yararlı bulgular ortaya çıkardığı kanaatindeyiz.

Bilim Kodu: 20101.

Anahtar Kavramlar: Adli Bilimler, Bağımlılık, Uyuşturucu Madde Kullanma Suçu, Uyuşturucu Madde İmal ve Ticareti Suçu.

**EVALUATION OF THE PROFILES OF THOSE CONVICTED FOR DRUG
TRADING AND USE, DEPENDING ON SOME VARIABLES**

Elif TEKELİ

ORCID:

0000-0002-4385-4933

HİTİT UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL

Master of Science Thesis

February 2024

ABSTRACT

Narcotic and stimulant substances have become a rapidly increasing threat to human health from past to present. The definition of narcotic drugs in the World Health Organization includes "substances that create an irrepressible need or desire or a tendency to increase the amount used, psychological and physical effects, based on the effect they have on the person." The World Health Organization Expert Committee has grouped addiction types under 10 headings. These; They are divided into groups as "alcohol, caffeine, marijuana, hallucinogens, inhalants, opiates, sedative-hypnotics, stimulants, nicotine and other newly produced products." In this study, separate legal regulations regarding the use and trade of drugs and stimulants, as included in the crime definition, and whether there are similarities in terms of education level, age, gender and some profile characteristics of those convicted of these crimes were investigated. The data prepared by the Turkish Statistical Institute is our source data. The subject of our research is the prisoners who were tried and convicted in the High Criminal Courts authorized in Çorum province. Comparison of the crime of use or trafficking of narcotic and stimulant substances and the crime for which the defendants convicted of these crimes were punished, the types of substances subject to the crime, duration of addiction, educational status, profession, age, gender and marital status were investigated and evaluated in terms of Forensic Sciences. Data presented according to the profile characteristics obtained as a result of the study; We believe that it will contribute to the definition of crime and the resolution of disputes regarding the purpose for which the perpetrator possesses drugs, and that it produces

useful findings in order to protect the defendant's right to a fair trial by being tried within a reasonable time and to make a positive contribution to the implementation of the principle of investigating the material truth by the courts.

Science Code: 20101.

Key Concepts: Forensic Sciences, Addiction, Drug Abuse Crime, Drug Production and Trafficking Crime.

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamın gerçekleşmesine olanak sağlayan, çalışmam boyunca bilgi ve yorumlarıyla katkı sağlayan ve destekleyen Sayın Prof. Dr. Ebru GÖKMEŞE hocamıza teşekkürlerimi sunarım.

Elif TEKELİ

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
TEŞEKKÜR.....	viii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar DİZİNİ.....	xi
RESİMLER DİZİNİ.....	xii
KISALTMALAR	xiii
GİRİŞ.....	1

1. BÖLÜM

UYUŞTURUCU MADDE TÜRLERİYLE İLGİLİ HÜKÜMLER VE KİMYASAL BAKIMDAN İNCELENMESİ

1.1. Uyuşturucu Maddelerin Kimyasal Bakımdan İncelenmesi	3
1.2. Özel Kanunlardaki Hükümlerle Uluslararası Sözleşmeler	4

2. BÖLÜM

UYUŞTURUCU VE UYARICI MADDE KULLANANLAR VE İLGİLİ KANUNLAR

2.1. Madde Bağımlılıkları Arasındaki Değişmeyen Benzerlikler	7
2.2. Türk Ceza Kanunu ve 190 ve 191. Maddeleri	8

3. BÖLÜM

UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE İMAL VE TİCARETİ

3.1. Türk Ceza Kanunu ve 188. , 189. ve 192. Maddeleri.....	13
3.2. 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler	17

4.BÖLÜM

GEREÇ VE YÖNTEM

4.1. Uyuşturucu Madde Kullanımı ve Ticareti İle İlgili Analiz Edilen Verilere Bakış	18
---	----

4.2. Uyuşturucu Kullanıcılarının İştatistiksel Verileri	18
4.3. Uyuşturucu Ticareti Yapanların İştatistiksel Verileri.....	21
4.4. Ceza Dosya Verileri.....	23
4.4.1. Olay 1	25
4.4.2. Olay 2	26
4.4.3. Olay 3	27
4.4.4. Olay 4	29

5. BÖLÜM

TARTIşMA

5.1. Hükümlülerle İlgili Ceza ve Güvenlik Tedbirleri	35
SONUÇ VE ÖNERİLER	37
KAYNAKÇA	38

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo	Sayfa
Tablo 4. 1. Uyuşturucu Kullanma Suçundan Hükümlülerinin Cinsiyetleri	19
Tablo 4. 2. Uyuşturucu Kullanma Suçundan Hükümlülerin Yaşları	19
Tablo 4. 3. Uyuşturucu Kullanma Suçu Hükümlülerin Eğitim Durumu	20
Tablo 4. 4. Uyuşturucu Kullanma Suçu Hükümlülerin Medeni Hali	20
Tablo 4. 5. Uyuşturucu Ticareti Suçu Hükümlülerin Cinsiyetleri	21
Tablo 4. 6. Uyuşturucu Ticareti Suçu Hükümlülerin Yaşları	22
Tablo 4. 7. Uyuşturucu Ticareti Suçu Hükümlülerin Eğitim Durumları	22
Tablo 4. 8. Uyuşturucu Ticareti Suçu Hükümlülerin Medeni Hali	23
Tablo 4. 9. Olaylar 1-2-3 ve Müstakil Olay 1-2	24
Tablo 4. 10. Uyuşturucu Ticareti Suçundan Müstakil Olaylar 3-4-5-6-7	24
Tablo 4. 11. Uyuşturucu Kullanıcısı ve Uyuşturucu Madde Ticareti Yapan Fail Profili	33

RESİMLER DİZİNİ

Resim	Sayfa
Resim 4. 1. Marijuana Stocks	33
Resim 4. 2. Cocaine Use and Intoxication	34

KISALTMALAR

AMATEM	Alkol ve Uyuşturucu Madde Bağımlıları Tedavi ve Araştırma Merkezi
CMK	Ceza Muhakemesi Kanunu
G	Gram
HTS	Historical Traffic Search
LSD	Liserjik Asit Dietilamid
M	Madde
MDMA	Methylenedioxy methamphetamine
MG	Miligram
NMDA	N-metil-D-aspartat
TCK	Türk Ceza Kanunu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
YCGK	Yargıtay Ceza Genel Kurulu
WHO	World Health Organization

GİRİŞ

Uyuşturucular insanlık tarihinde milattan önceye kadar uzanan ve günümüzde halen evrensel olarak kullanımı artış göstererek dikkat çeken bir maddedir. Toplumda uyuşturucu denilince ilk akla gelen insanlara verdiği uyuşukluk ve sağlığa olan zararlarıdır. Madde kullanımı ile küçük yaşta tanışan ve her yaş aralığında maddeye kolayca erişebilen kişilerde hem psikolojik hem de bedensel hastalıklar görülmektedir. Genel sağlığı koruyabilmek adına alınan tedbirler, madde kullanımına ilişkin destek hizmetleri, imzalanan anlaşmalar ve son kertede cezai yaptırımlar mücadelede etkin rol oynamaktadır. Uyuşturucu ile mücadele olgusu evrensel bir sorundur. Amerika Birleşik Devletlerinde ortaya çıkarılan ve sonrasında farklı ülkelerde de faaliyet alanı bulan disiplin ve cezalandırma sistemi içerisinde, genel olarak madde kullanımının milletçe ilerlemenin önünde engel olduğu ve kamu sağlığına gölge düşüren olumsuz etkileri açısından milli bir mesele olarak ele alındığı görülmektedir. Sistem meseleyi bireye indirgemek sureti ile gözetleme mekanizması aracılığıyla tıbbi-cezai tekniklerle çözmeyi amaçlamıştır. Kontrol odaklı bu çarkta yaptırım kolluk vasıtası ile sağlanmaktadır. Böylece polis ile genel sağlık hizmetlerinin entegrasi sağlanmıştır. İlerleyen dönemlerde birçok muhalif söylem oluşsa da bu rejim Federal Yüksek Mahkeme kararlarında karşılık bulan tedbirlerin polis aracılığı ile yapılarak, madde bağımlılarının denetimi ve sosyal hayata dönüşü amaç edinmiştir. Bunların yanı sıra bağımlılık mücadelesinde yoksunluk hissinin önüne geçilmesi amaçlı hastalara düşük dozda uyuşturucu verilmesi, fiziksel aktivite denetiminin yapılması gibi çeşitli alternatifler ortaya konulmuştur. Çeşitli sağlık departmanları kurularak, hukuki ve idari iş birlikteliği sağlanarak tedavilerin cezai yaptırımların önüne geçmesi adına çaba sarf edilmiştir. Bir dönem narkotik çiftlikler kurularak diğer suçlulardan ayırt edilmeleri sağlanmıştır. Tıbbi ve cezai unsurlar iç içe geçen bu rejim sözü edilen tarihsel gelişim bakış açısında farklı boyutlarla da olsa günümüze kadar gelmiştir. Yararlarının yanında insan sağlığını olumsuz yönde etkileyen zararlarını sayacak olursak faydalarının önüne geçecektir. Uyuşturucunun söze konu kötü reklamında bütün insanlık hemfikir ise de uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin insanlığa birçok sektörde fayda sağladığını söylemek son yıllarda mümkün hale gelmiştir. Avrupa ülkelerinde endüstriyel alanda kullanımı olumlu anlamda artış sağlamış ve ülke politikalarında yer verilmiştir.

Uyuşturucu ve uyarıcı madde içeriklerinde bulunan bitkilerin lisanslaması yapılarak sistematik şekilde tekstil sektöründe kullanımı nedeniyle bu tür bitkilerin ekimine izin verilmiştir. Gıda sektöründe de üretimi yükseliş göstermekte olup yağı alınmış kenevir unu besin bileşenleri bakımından ekmek üretiminde bile kullanabilecek değere kavuşmuştur. 2017 yılında dünya genelinde kenevir tohumu üretimi iki milyon tonu aşmıştır. (Kaya ve Öner, 2020). Sayılan faaliyet ve girişimler uyuşturucu ve uyarıcı madde türlerinin ham maddelerinin doğru kullanıldığında topluma fayda sağlayacağını göstermektedir. İnsanlarda madde

kullanımının madden ve manen açtığı yaraları sarmak için uzun bir sürece ihtiyaç duyulmaktadır. Kültür, alt kültür, yasalar ve siyasetin uy şturucu kullanımı ve kullanıcıları üzerindeki etkileri araştırılmaya başlanmıştır. Farklı sosyal bilim araştırmaları ile akademik yaklaşımlardan yardım alarak sosyolojik teoriler, keyfi ve tıbbi uy şturucu kullanımına ilişkin literatür geliştirilmiştir. (Kınlı vd., 2020). Uluslararası düzeyde uy şturucu ve uyarıcı madde kullanımına savaş açılacak boyutta büyük bir sorun meydana gelmiştir.

Yapılan bir çalışmada Emniyet Genel Müdürlüğü verilerinden elde edilen olgulara göre; uy şturucu kullananlara ait olay sayısının artış hızının tehlike arz ettiği gözlemlenmiştir. (şimşek,2019). Uy şturucunun olumsuz etkileri ile mücadelede alınacak önlemlerin genişletilmesi amacı taşıyan, Adli Tıp Kurumu Başkanlığı Morg İhtisas Dairesi tarafından yapılan araştırmada; otopsi yapılan vakalara ilişkin raporlarda uy şturucu kullanan şahısların %80'inin erkek olduğu ve kullandıkları maddenin ağırlıklı olarak etanol ve benzodiazepin olduğu tespit edilmiştir. (Türkyılmaz Temel, 2022).

1. BÖLÜM

UYUŞTURUCU MADDE TÜRLERİYLE İLGİLİ HÜKÜMLER VE KİMYASAL BAKIMDAN İNCELENMESİ

1.1. Uyuşturucu Maddelerin Kimyasal Bakımdan İncelenmesi

Uyuşturucu ve uyarıcı maddeler kategorize edilirken kanunen yapılmış olan tanımları, kimyasal yapıları ve etkileri olmak üzere 3 bölümde sınıflandırılmaktadır. Sağlık sektöründe fayda vermeyen yalnızca kötü kullanım amaçlanan maddeler; eroin, metakualon, ekstazi liserjik asit dietilamid olarak örneklenmektedir. Eroinin yarı sentetik narkotik analjeziklerin en bilineni ve güçlü bağımlılık etkisi olduğunu söylemek mümkündür. $C_{21}H_{23}NO_5$ formülüne sahip kristal yapıda olup, beyaz renktedir ve morfinden sentezlenir. Herhangi bir laboratuvar ortamına gerek duyulmadan yeterli sıcaklık sağlandığında kolayca üretilebilen bir yapısı bulunmaktadır (Yarar, 2003). Aksi takdirde yeterli ortam ısısı mevcut değilse patlamalara sebep olacaktır. (Özden., 1992). Fiziksel ve psikolojik bağımlılık oluşturan, kötüye kullanılabilir ilaçlar olarak meperidin, oksikodon, fentanil, deksedrin, adderall vicodin, dilaudid, ritalin içeriğe sahip doz birim başına 15 mg dan az miktarda kombinasyon ürünleri olarak yer alır.

Sayılan kimyasallardan en popüler olanı vatani Güney Amerika olan kokaindir. Kokain, farklı koka türlerinden elde edilir. İki şekilde ekstre edilebilmektedir. İlki kokain bakımdan zengin içeriğe sahip olan peru koka yaprağından; ikinci olarak da sekonder alkaloidlerden hareketle java koka yaprağından elde edilir. Renksiz ve acı kristal yapıdadır. Monovalan baz niteliklidir (Göl, 2013). Oluşumu için yabancı alkaloidlerin varlığı gereklidir. Sinnamil kokainin ve redüktör maddelerin mevcut olması önemlidir. İlgili maddelerin varlığı ön koşul olmakla birlikte deney yapılmak suretiyle ancak elde edilebilen ve zamanla alışkanlık yapabilen bir madde olduğunu bilinmektedir. Bu bilgiler ışığında eroin ve kokainin bilinenden farklı olarak benzer olmadığını hem üretilebilme yönünden hem de madde kullanım amaçları bakımından söylemek mümkündür.

Psikolojik ve fiziksel bağımlılıkta orta ila düşük düzeyde olan ilaçlar; ketamin, anabolik, steroidler ve testosteronlar gibi maddeler dozaj birim başına 90 mg'dan az kodein içermektedirler. Bu sınıflandırma içinde sayılan ketamin ağrı kesici özellikte ve ameliyatlarda esas olarak anesteziyi başlatmak ve devamı için tüketilen ancak kullanımı sınırlı tutulan anestezi bir ilaçtır. Günümüzde ismen duyulmayan ancak sedasyon ve aneljezi için acil servislerde kullanımı gittikçe artan yanık ve kırık tedavisine başlanacak hastalara uygulanan ideal bir ilaç haline gelmiştir (Algın vd. 2019). Kötüye kullanım açısından düşük tehlike içeren, bağımlılık riski oldukça az olan ilaçlar; xanax, soma, darvon, darvocet, valium, ativan, talwin, ambien, tramadol şeklinde sayılır. Sayılan maddelerden de daha düşük şekilde kötüye kullanılan ilaçlar tüketime hazır, sektörde kullanıma hazır vaziyette tutulan satışı yapılan

ilaçlardır.

Ülkemizde en çok tüketilen uyuşturucu madde 2020 Narkolog Analiz Değerlendirmesine göre esrar olmuştur. Uyuşturucu kullanıcılarının %80'leri aşan kısmı esrar, geri kalanı da eroin ile tanışmıştır. Kullanıcıların %50'si başladığı türden tüketmeye devam etmiş, diğer yarısı ise farklı uyuşturucu arayışında olmuştur.

Uyarıcı madde türlerine bakacak olursak; kokain, amfetamin ve metamfetamin, captagon, $C_{11}H_{15}NO_2$ formülüne sahip ekstazi başlıcalarıdır. Uyuşturucu madde türlerinde ise barbitüratlar, benzodiazepinler karşımıza çıkmaktadır. Halüsinojenler, LSD, opiyatlar, kannabinoidler sayılabilmektedir (Güngör, 2021). Uyarıcı maddelerde tetikte olma hali gözlemlenir, sinir sisteminin daimi uyarılarının varoluşu desteklenirken; uyuşturucu maddelerde depresan olarak tanımlanan genellikle sakinleştiren kimyasallar yer almaktadır. Opiyatların çeşitlerinde mühim olanları eroin ve morfindir. Morfinin duygusal reaksiyonu azaltarak ağrılı tedavilerde kullanılmaktadır. Erain ile ortak iyileştirme alanı olmasına rağmen morfinden daha nüfuz etkisi yüksektir (Kılıçgil, 2022). Bu kimyasallar hastaların acılarını dindirmenin yanı sıra ne yazık ki madde bağımlılığına davetiye çıkarmıştır. Oral yolla tüketilebilen, sigara formu seçeneği dahi olan kannabinoidler arasında sayılan esrar ve bonzai maddeleri tüketimi kişide rahatlama, mutluluk gibi psikolojik olumlama için tüketiliyorsa da sürekli kullanımda beklenen hazzın aksine bedensel zararlara örneğin; akciğer ve kalp ve damar hastalıklarına yol açtığı bilinmektedir.

1.2. Özel Kanunlardaki Hükümlerle Uluslararası Sözleşmeler

Uyuşturucu ve uyarıcı maddelere ilişkin Ülkemizde 765 sayılı Kanun ile sonrasında da yürürlükte olan 765 sayılı Kanun'da uyarıcı madde tanımına verilmemiş ise de 5237 sayılı kanun ile bu ve diğer uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin imal ve ticareti, satın alma, bulundurma, kullanma ve sair hükümler hakkında daha ayrıntılı düzenlemeler yapılmıştır. Ceza Kanunlarımızın yanı sıra uyuşturucu ile mücadele amacı ile özel kanunlarda çıkarılmıştır. Buna örnek; 2013 tarihli 2313 Sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkındaki Kanun ihtivasi uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin denetimi altına almak olup ve beraberinde bazı cezai yaptırımlara yer vermiştir. İlgili müeyyideler kenevir ekimi üzerinedir. Yine 2018 tarihli Uyuşturucu Maddelerle İlgili Kanun içeriğinde de haşhaş ekimi hakkında cezai konulara yer verilmiştir. "Ekim" tabirinden düzenlemenin kısır kaldığı inancı yersizdir. Bunun içeriğinde ekim öncesinde ve akabinde yapılan hukuka aykırı fiiller ile izin usulleri ve ilgili yasaklamaları da barındırır. Belirtilen özel kanunlarda öncelikle dikkat çeken husus aynı olmayan suçlara ilişkin yapılan düzenlemelerdir. Söze konu olan suçların birbiri ile karışması olası bir meseledir. Bu da ancak yürürlükte olan Türk Ceza Kanunları ile çözülebilecek bir içtima sorunudur. Söze konu yasal düzenlemelerin yanı sıra madde kullanımına karşı birçok ülkenin talebiyle birlikte uyuşturucunun evrensel olan zararları üzerinden bir mücadele yürütebilmek

adına sözleşmeler yapılmıştır. Türkiye de bunlardan biridir. Özellikle Asya Avrupa hattı uyuşturucu piyasasında transit olarak kullanılan ülkemizde yapılan mücadeleler evrensel bir sorumluluk yüklediğimizi göstermektedir.

Şangay Afyon Sözleşmesi bunlardan ilkidir. 1909 tarihinde yazılmış olup akabinde 1912 tarihinde Lahey Afyon Sözleşmesi, 1925 tarihine Cenevre Afyon Sözleşmesi, 1931 tarihinde Narkotik Uyuşturucuların Dağıtımının Düzenlenmesi ve Üretiminin Sınırlandırılması Hakkında Sözleşme, 1931 tarihinde Bangkok Anlaşması, 1936 Zararlı İlaçların Gayri Meşru Ticaretinin Önlenmesi Hakkında Sözleşme, 1948 tarihinde Paris Protokolü, 1958 tarihinde New York Afyon Protokolü imzalanmıştır. İmzalanan bu sözleşmelerle amaçlanan yarar bu maddelerin kötüye kullanımına son bulmak için çare aramak, ticaretinin yapılmasını belli prosedürlerine bağlı tutarak kontrolünü sağlamak ve bizce en mühimi günümüzde ortaya çıkan yeni ihtilaf sebeplerinden uyuşturucu amaçlı kullanılan maddelerin suç teşkil edecek bir unsur olup olmadığının tespitini yapmak olmuştur. Sözleşmeler mühim amaçlar taşısa da aktif fayda sağladığı konusu şüphelidir.

Bu sözleşmeler akabinde reelde etkinlik sağlama amaçlı 1961 yılında Uyuşturucu Maddelere Dair Tek Sözleşmesi ile önceden imzalanan diğer sözleşmeler yürürlükten kaldırılmıştır. İlgili sözleşme 40 devlet tarafından kabul edilip imzalanmıştır. Türkiye de bu sözleşmenin tarafı konumundadır. 22 Haziran 1967 tarihinde uygulanmaya başlanmıştır. Sözleşmede devlet tarafından bireylerin sağlığını tehdit eden bu sorunlar için bizzat üstüne düşen sorumluluklara ağırlık verildiğini söylemek mümkündür. Uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin yetiştirilmesi, ticaretinin yapılması ve mağduriyet yaşayan hastaların iyileştirilmesine kadar ayrıntılı şekilde çeşitli hükümlere yer verilmiştir. Sözleşme hükümlerinin yorumlanmasında veya uygulanmasında ihtilaf olması halinde öncelikle taraflar arasında barışçıl yollarla çözüm sağlanması öngörülmüş olmakla birlikte anlaşmazlık çözülemez ise Milletlerarası Adalet Divanına sorunun taşınacağı sözleşme altına alınmıştır.

1971 Tarihli Psikotrop Maddeler Sözleşmesinin ilgili tarihte imzalanmış olup Türkiye'nin bu sözleşmeye taraf olması ise 1981 yılında Bakanlar Kurulu kararı ile sağlanmıştır. Sözleşmenin konusu olan sentetik uyuşturucunun bir diğer deyişle psikotrop maddelerin uyuşturucu madde olarak kullanımı talebinin hızla artması neticesinde gündeme girmiştir. Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi tarafından dile getirilen bu durum sentetik maddelerin hüküm altına alınmasına olanak vermiş olup günümüzde de ihtilaflı bir durum olma özelliğini korumaktadır. Bu konuya konumuzun sonlarına doğru ayrıntılı olarak değinilmektedir. Her ne kadar bu maddelerin sağlık sektöründe tedavi amaçlı varlığı nedeniyle kullanımı gereğinden fazla sınırlandırılmaması gerektiği öngörülmüş olsa da; "İnsanlığın sağlığı ve refahı ile ilgilenerken; bazı psikotrop maddelerin kötüye kullanılması sonucu ortaya çıkan kamu sağlığı sorunları ve sosyal sorunları endişe ile kaydederek, bu gibi maddelerin kötüye kullanılması ve yol açtığı kaçakçılık sorunlarına engel olmaya ve bunlarla savaşılmaya kararlılık vurgulanmıştır." Bu sözleşme hükümlerine aykırı olabilecek tüm faaliyetler, taraf olan ülkeler

tarafından tespiti halinde suç olarak kabul edilip gerekli yaptırımların uygulanmasını sağlayacaktır.

1988 Tarihli Uyuşturucu ve Psikotropik Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesini ise sözleşmenin kabul edildiği yıl Türkiye’de imzalamıştır. İlgili anlaşma madde hükümleri öncesinde yapılan uyuşturucu ile mücadele temelli sözleşmelerde önleme amaçlı faaliyetlerin otoritesini artırmak ve güncel sosyal duruma uygun yeni önlemler almayı amaçlamıştır. Ağırlıklı olarak uyuşturucu maddeler üzerinden aklanan paralarla ve suçluların iadesi konuları üzerinde durulmuştur. 1989 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından Çocuk Haklarına Dair Anlaşma kabul edilmiştir. Türkiye ise 1994 yılında ilgili anlaşmaya taraf olmuştur. Çocukların madde imalatı, kaçakçılık suçlarında kullanılmasını engellemek maksadıyla alınabilecek tüm tedbirleri almak gayesi ile hükümlere sözleşmede yer verilmiştir.

2. BÖLÜM

UYUŞTURUCU VE UYARICI MADDE KULLANANLAR VE İLGİLİ KANUNLAR

2.1. Madde Bağımlılıkları Arasındaki Değişmeyen Benzerlikler

Uyuşturucu kullanımı 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak başlığı altında yer vermiştir. Üzerine sayısız kez sosyolojik araştırma yapılmış; bağımlılık farmakolojik açıdan ele alınmıştır. Yapılan çalışmalarda uyuşturucunun suç, yaş, cinsiyet, eğitim, alkol gibi parametrelerle ilişkisi gözlemlenmiştir. 2019 tarihli Türkiye Uyuşturucu Raporu ve 2020 tarihli Narkolog Projesi Analiz Raporunda madde kullanımına en çok başlama sebebi merak olup, tüketimi devam ettirme nedeni ise sorunları unutmak olduğu rapor edilmiştir. Psikolojik ve bedensel anlamda bağımlılık mevcuttur. İlk bağımlılık türünde kişide madde tüketilmediği zamanlarda ruhsal bir açlık hissi oluşurken; diğer bağımlılık türü olan fiziksel bağımlılıkta madde içeriğinde bulunan etken maddeye vücudun vazgeçilmez bir arzu duyması olarak nitelendirilebilir. Yoksunluk halinde fiziksel reaksiyonlar görülebilmektedir. İstatistiksel veriler madde kullananların %98 inden fazlasının erkek olduğunu, yaş bazında 25-29 arası kişilerde fazla olduğu ve daha çok medeni durumu bekar olanlardan oluştuğu bilgisini vermektedir. Uyuşturucu kullanımı yalnız kalmayı tetikleyen sosyal güçlük ortaya çıkarabilmektedir. Örnek olarak mesleki veya eğlence faaliyetlerinden vazgeçilmesi verilebilir. İş, okul, ev gibi temel yükümlülüklerinin olduğu alanlarda başlıca görevlerini yerine getirmekten kaçınma sonucunu doğurabilmektedir. Kişide iradi davranışlarını kontrol altında tutamama, farmakolojik bakımdan tolerans ve yoksunluk belirtileri ortaya çıkmaktadır. 2013 yılında Shulte ve Hser'in yaptığı analizden yola çıkılarak; küçük yaşlarda tüketilen madde türleri; uçucu maddeler, esrar, opiyatlar, amfetaminler, olurken; yetişkinlik ve ileri yaşlarda sakinleştiriciler, benzodiazepin, metamfetaminler yerini almıştır. Yaş aralığı gözetilmeksizin; intihar etme fikri, depresyon hastalıkları, kaygı ve davranış bozukluğu gibi ortak ruhsal sıkıntılar içinde bir hayat sürdürmelerine neden olmaktadır.

AMATEM bünyesindeki poliklinikler, yataklı servis Merkezi'nden vakalar ilişkisel tarama modeli kullanılarak 2022 tarihinde gerçekleştirilen 200'ü aşkın bir katılımcı kitlesi üzerinde deney grubu oluşturulmuştur. Katılımcılar 28-37 yaş aralığında yoğunlaşması, madde bağımlılarının daha çok eğitim seviyesinin düşük olduğu, bekar ve yalnız insanlardan oluştuğu gözlemlenmiştir. Literatür ile eşdeğer bilgiler olduğu söylenebilir. 2008 tarihli yurt dışı menşeli bir araştırma sonucunun az farkla ülkemizin güncel araştırma analizleri ile örtüştüğü gerçeği uyuşturucu ile küresel mücadelenin ihtiyacının ne denli etkili ve önemli olacağı fikrini ortaya çıkarmıştır. Bahse konu araştırma analizinde az farkla tabirimizin nedeni ise günümüz dünyasında madde kullanımının artık yeme hastalığı duygusal yeme gibi bir rahatsızlığa

sebebiyet vermesidir (Aygül vd. 2023). Madde kullanımında bağımlılık düzeyi yükseldikçe duygusal yeme problemleri de artış göstermiştir. Tüketilen fast- food tarzı dondurulmuş raf ömrü olan gıdaların içerikleri; obezite oranının yükselmesinin yanında zararlı madde kullanımı birleştiğinde kişide daha çeşitli rahatsızlıklara neden olacağı sorunsalı, daha çok su kaldıracak bir mesele olarak bu sorunu karşımıza çıkaracağı hiç şüphesizdir.

Madde kullanımı ve bağımlılık ile mücadelede ülkemizde birçok sivil toplum örgütleri bulunmaktadır. Bağımlılıkla mücadelede Yeşilay'ın Milli Eğitim Bakanlığı ile koordineli çalışmaları sayesinde çocuk ve ergen yaş aralığındaki kitleye en etkin şekilde ulaşılabilen kuruluşların başında gelmektedir. Madde bağımlılarına ücretsiz ve ayakta hizmet veren Yeşilay Danışmanlık Merkezi, kişilere psiko destek ve sonrasında durum analizlerinin takibi amaçlı kontrolleri yaparak bağımlı bireyleri yeniden topluma kazandırmayı amaç edinmiş bir örgüt olmuştur. Her ne kadar devletin yürüttüğü kadar maddi destekleri güçlü olmasa da sivil toplum kuruluşlarına da bölgesel nüfuzlarını kullanarak çok daha fazla bağımlıya ulaşılabilir. Sivil Toplum kuruluşlarının uyuşturucuya bağımlılık konusunda yaptıkları çalışmaları 4 kategoride etkin şekilde mücadele gösterdiklerini söylemek mümkündür. Bunlardan birincisi tıbbi detoksifikasyon ile bağımlıyı fiziksel maddeden ayrı tutmak, uzman desteği ile başlatılan ilaç tedavisini yakinen takibi, ikinci olarak; sosyal ve çevresel anlamda bağımlılığa sevk eden kişilerden uzakta bir iyileşme süreci yaşatma, üçüncüsü; bağımlılık sürecinde yaşadığı sosyal çevrenin boşluğunu maddi ve manevi bakımdan doldurma ve son olarak belki de en mühimi olan kişiyi topluma yeniden kazandırma sürecindeki destektir (Ceylan, 2019).

Genellikle bağımlı bireyler üzerinde öncelikli uygulanan farmakolojik tedaviler öncesi motive eden sohbet grupları, kişisel terapiler, mindfulness uygulamaları, aile terapisi gibi kişiyi hasta olarak tanımlayıp hayattan izole etmek yerine bu eşit yöntemler ile bireyi topluma kazandırılmalı; sürecin başarıya ulaştığı takdirde yeni iş imkanları vererek, eğitim programlarına teşvik, bireysel farkındalığı artıracak yöntemlerine başvuru olanağının sağlanması ile hastalığın tekrarlanmasının önüne geçilebilecektir.

2.2. Türk Ceza Kanunu ve 190 ve 191. Maddeleri

Bir suçun cezalandırılabilir olması için kurucu unsurlarının mevcut olma şartı aranır. Bu unsurlar; maddi, manevi, hukuka aykırılık teşkil etmesi ve tipiklik olarak karşımıza çıkar. Kanunumuzda yer alan 191.m'de uyuşturucu ve uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmamak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak, ilgili kanunun 190. m'de yer alan uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma suçları topluma karşı işlenen suçlardan; kamunun sağlığına karşı işlenen suç tanımında yer almaktadır. Korunmak istenen hukuki yarar toplumun sağlığıdır. Suçun maddi unsurları; fail, mağdur, suçun konusu ve fiildir. Fail, maddeyi kullanmak için bulunduran, satın alan, kabul eden kimsedir. Mağdur ise menfaati

korunmak istenen toplumdur. Suçun konusu; bulunan uyuşturucu veya uyarıcı maddedir. Fiil ise maddede belirtilen kullanma, kullanma amacıyla satın alma, kabul etme veya bulundurma gibi bütün eylemlerle işlenebileceğinden seçimlik hareketli bir suç olma özelliği taşır. Failin gerçekleştirdiği eylem ile gerçekleşen netice arasında illiyet bağı olması eylemden sorumlu tutulabilmesi için şarttır. Fiil, icrai şekilde de ihmali şekilde de gerçekleşebilir Tipiklik unsuru gerçekleşen eylemin ceza kanununda düzenlenen suç tanımı ile örtüşmüş olmalıdır. Sözde suç ve İşlenemez suç gibi tipikliği ortadan kaldıran hallerin varlığı halinde ortada suç olmayacağından fiilinden sorumlu olmayacaktır. Sözde suç; iki şekilde karşımıza çıkabilir bunlar; hukuki hata ve fiili hataya dayanan sözde suçtur. Hukuki hataya dayanan sözde suç; fail suç işlediğini zannetmekle birlikte eyleminin kanununda suç sayılmamış olmasıdır. Fiili hataya dayanan sözde suç ise failin eyleminin kanundaki suç tanımı ile birebir örtüşmemesi halidir. Bu duruma başkasının çantasını alan failin çaldığı çantanın kendisine ait olduğunu bilmemesi hali örnek gösterilebilir. İşlenemez suçta ise; araçların elverişsiz oluşu ve suçun maddi konusunun yokluğu halinin varlığıdır. Araçların elverişsiz oluşunda; suç işlemeye karar veren kişinin kullandığı aracın suçu işlemeye yetersiz kalmasıdır. Bu halde kişiye sorumluluk yükletilemez. Suçun maddi konusunun yokluğu hali; mutlak yokluğu ya da nispi yokluğu şeklinde karşımıza çıkabilmektedir.

Maddi konunun mutlak yokluğu, işlenmek istenen suçun maddi unsurunun olmaması durumudur. Maddi konunun nispi yokluğunda; failin gerçekleştirmeyi düşündüğü suçun maddi konusu mevcut ancak olay anında orada mevcut değil, tesadüfen orada bulunmuyorsa bu durumda teşebbüs hükümleri uygulanacaktır. Suçun manevi unsurunda; bir fiilden failin sorumlu tutulabilmesi için sadece fiilin varlığı yeterli değildir. Fail hukuka aykırı tipik fiili kusurlu davranışıyla gerçekleştirmiş olmalıdır. Failin gerçekleştirmiş olduğu fiil, faile kast ya da taksirle sağlanabilmektedir.

5237 Sayılı Ceza Kanunumuzda yer alan 191. madde hükümlerince; kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Bu suçtan dolayı başlatılan soruşturmada şüpheli hakkında 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 171 inci maddesindeki şartlar aranmaksızın, beş yıl süreyle kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilir. Cumhuriyet savcısı, bu durumda şüpheliyi, erteleme süresi zarfında kendisine yüklenen yükümlülöklere uygun davranmadığı veya yasakları ihlal ettiğı takdirde kendisi bakımından ortaya çıkabilecek sonuçlar konusunda uyarır. Maddenin ilgili fıkrasında 2023 değışikliği ile; erteleme kararı kolluk birimlerine de bildirilir şeklindeki hükme yer verilmiştir. Ertelleme süresi zarfında şüpheli hakkında asgari bir yıl süreyle denetimli serbestlik tedbiri uygulanır. Bu süre denetimli serbestlik müdürlüğünün teklifi üzerine veya resen Cumhuriyet savcısının kararı ile altışar aylık sürelerle en fazla iki yıl daha uzatılabilir. Hakkında denetimli serbestlik tedbiri verilen kişi, gerek görölmesi hâlinde denetimli serbestlik süresi içinde tedaviye tabi tutulabilir.

Cumhuriyet savcısı, erteleme süresi zarfında uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanıp kullanmadığını tespit etmek için yılda en az iki defa şüphelinin ilgili kuruma sevkine karar verir. Kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verildiği takdirde 1 yıllık denetimli serbestlik süresi uzatma süreleri dahil en fazla 3 yıl olarak belirlenmiştir. Bu sürenin 2023 değişikliği ile uzatılması zamana ihtiyaç duyulan bu hastalığın iyileştirilmesi adına sürece yayılması anlamına gelir ki bu en doğrusudur.

Kişinin, erteleme süresi zarfında;

- a) Kendisine yüklenen yükümlülöklere veya uygulanan tedavinin gereklerine uygun davranmamakta ısrar etmesi,
- b) Tekrar kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması,
- c) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması hâlinde, hakkında kamu davası açılır. Ertelme süresi zarfında kişinin kullanmak için tekrar uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması, dördüncü fıkra uyarınca ihlal nedeni sayılır ve ayrı bir soruşturma ve kovuşturma konusu yapılmaz.

Dördüncü fıkraya göre kamu davasının açılmasından sonra, birinci fıkrada tanımlanan suçun tekrar işlendiği iddiasıyla açılan soruşturmalarda ikinci fıkra uyarınca kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilemez.

Şüpheli erteleme süresi zarfında dördüncü fıkrada belirtilen yükümlölöklere aykırı davranmadığı ve yasakları ihlal etmediği takdirde, hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilir. Bu Kanunun;

- a) 188 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti,
- b) 190 ıncı maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, suçundan dolayı yapılan kovuşturma evresinde, suçun münhasıran bu madde kapsamına girdiğinin anlaşılması hâlinde, sanık hakkında bu madde hükümleri çerçevesinde hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilir. Bu maddede aksine düzenleme bulunmayan hâllerde, Ceza Muhakemesi Kanununun kamu davasının açılmasının ertelenmesine ilişkin 171.'inci maddesi veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin 231'inci maddesi hükümleri uygulanır.

Birinci fıkradaki fiillerin; okul, yurt, hastane, kışla veya ibadethane gibi tedavi, eğitim, askerî ve sosyal amaçla toplu bulunulan bina ve tesisler ile bunların varsa çevre duvarı, tel örgü veya benzeri engel veya işaretlerle belirlenen sınırlarına iki yüz metreden yakın mesafe içindeki umumi veya umuma açık yerlerde işlenmesi hâlinde verilecek ceza yarı oranında artırılır. İfade edilen hükümler geniş ve ayrıntılı bir düzenlemedir.

Hüküm genelinde Yargıtay Ceza Genel Kurul kararları ışığında madde ihtivasının daha iyi anlaşılacağı kanaatindeyiz. Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 6.12.2018 tarihli 2017/9-378 Esas, 2018/618 kararında ilgili davada yerel mahkeme; sanığın yargılanma evresinde tanıklık yapan şahsın kolluk tarafından düzenlenen teşhis tutanağında sanığı tanıdığını, „sorgusunda aramada bulunan uyuşturucuyu sanıktan aldığını beyan etmiştir. Kovuşturma sürecinde tanık bu beyanında dönerek maddeyi tanımadığı bir şahıstan aldığını beyan etmiştir. Mahkeme tanığın eroini sanıktan aldığı beyanının müdafii huzurunda alınmış olması, kişisel husumeti olmaması, iftirayı gerektiren bir meselenin olmadığı, tanığın üzerinde aramada bulunan eroinin sanığın evinde bulunanla aynı olduğu kanaati ile sanığın uyuşturucu madde ticareti suçundan mahkumiyetine karar vermiştir.

Yargıtay Ceza Genel Kurul Kararına esas alınan tanığın soruşturma aşamasında alınan sonrasında mahkemede dönülen beyanından başkaca bir delilin bulunmadığı; evinde ele geçirilen 0,07 gram eroinin kullanım sınırı içinde kalan suç konusu uyuşturucu maddenin satılacağına ilişkin delil yokluğu ve kuşkudan sanık yararlanır ilkesi gereği üzerine atılı suç işlemediğine karar verilmiştir. Kurul, uyuşturucu madde kullanımı ile ticareti suçları ayırımında; en mühim husus şahsın uyuşturucu maddeyi uhdesinde bulundurma amacıdır. Kurulun birçok kararında önemsedığı ve pratikte de kabul gören bazı kıstasları bulunmaktadır. Bunlar; şahsın madde ticareti yapmak konusunda bir hareketi olup olmadığı, maddeyi bulundurma şeklidir. Kullanıcılar rahat erişebileceği yerlerde yakınlarında tutarken; uyuşturucu ticaretini yapacak kimseler bunları depo, mahzen gibi yerlerde hassas tartılmış ve küçük paketler halinde bulundurmaktadırlar. Bu ölçümleri yapan terazi, paketlemede kullanılan ambalaj gibi ürünlerin aramada bulunması da güçlü emarelerden sayılır. Bunların yanı sıra genelde madde kullanıcıları bir veya birbirine benzer etkili iki çeşit madde bulundurur. Benzer olmayan birbirinden farklı içerikte olan maddeleri bir arada bulundurmak maddenin ticaretinin yapıldığına işaret eder. Adli Tıp Kurumunun uyuşturucu madde kullanan kişileri 3 öğün şeklinde her defasında 1-1,5 gram olmak üzere, günlük 60 miligram gibi tüketim yaptıkları bildirilmektedir. Bu miktarlar esas alınarak birkaç aylık ihtiyaçları dahilinde bu maddeleri yanlarında bulundurdukları kararlarda görülmektedir. Sanığın bir suçtan cezalandırılmasının temel koşulunun suçun kuşkuya yer vermeyen bir kesinlikle ispat edilmesine bağlı olduğu gerçekleşme şekli kuşkulu ve tam olarak aydınlatılamamış olaylar ve iddiaların sanığın aleyhine yorumlanarak mahkumiyet hükmü kurulamayacağı adil yargılama için gereken bir tutum ve karardır.

Türk Ceza Kanunu 190. maddede; uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma için

- a) Özel yer, donanım veya malzeme sağlayan,
- b) Kullananların yakalanmalarını zorlaştıracak önlemler alan,

c) Kullanma yöntemleri konusunda başkalarına bilgi veren kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis ve bin günden on bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını alenen özendiren veya bu nitelikte yayın yapan kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis ve bin günden on bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Bu maddenin cezayı ağırlaştıran nedeni: tanımlanan suçların tabip, diş tabibi, eczacı, kimyager, veteriner, sağlık memuru, laborant, ebe, hemşire, diş teknisyeni, hasta bakıcı, sağlık hizmeti veren, kimyacılıkla veya ecza ticareti ile iştigal eden kişi tarafından işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Yargıtay 20. Ceza Dairesi 2018/1286 Esas, 2019/692 Kararında sanık uyuşturucu madde kullanılmasını kolaylaştırma ve uyuşturucu madde ticareti yapma suçlarından yargılama yapılmıştır. Sanık hakkında verilen mahkumiyet kararının incelenmesinde sanığın evinde suça konu olay günü bulunan tanıklar hakkında uyuşturucu madde bulundurma suçundan yargılanmıştır. Birlikte uyuşturucu madde kullanmaktan ibaret fiilin madde kullanılmasını kolaylaştırma suçundan verilen mahkumiyet kararı ise yerinde görülmemiştir. Verilen kararda kişilerin beraber uyuşturucu içmeleri İlgili 190. m.'de uyarınca tek başına yeterli değildir. Suçun unsurlarından olan maddenin kullanımını kolaylaştırma özel kastı ile gerçekleşmediği ve buna bağlı olarak manevi unsuru oluşmadığından beraat kararı verilmesi uygun düşmüştür.

3. BÖLÜM

UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE İMAL VE TİCARETİ

3.1. Türk Ceza Kanunu ve 188. , 189. ve 192. Maddeleri

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 1. maddesinde kanunun amaç tanımı yer alır. Birey hak ve özgürlüklerini, kamunun güvenliğini korumak, düzeni devam ettirmek, hukuk devletinin gereklerini, kamu sağlığını, toplumu barışını korumak ve suçun işlenmesini önlemek kanunun esas gayesidir. Bu hedefleri yerine getirebilmek adına suçlar, cezalar ve güvenlik tedbirleri düzenlenmiştir.

Ceza hukukunun uygulanmasındaki amaç; kişiye acı çektirmesi, özgürlüğünü kısıtlamak değil; yaptırımlar sonucunda kişiyi tekrar topluma kazandırmaktır. Ceza hukukunun temel ilkelerinden suçların ve cezaların kanuniliği ilkesi de tüm bireyler hak ve özgürlüklerin korunmasını güvence altına almaktadır. 1982 Sayılı anayasamızın 38. maddesinde ve kanunumuzun 2. maddesinin 1. fıkrasında belirtildiği gibi kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemeyeceği hükme bağlanmıştır. Böylelikle mahkemenin suç sayma ve cezalandırma yetkisi kısıtlanmış, keyfiliğin ortaya çıkma ihtimali engellenmiştir. Diğer yönden bakacak olursak da kişilerin hangi fiillerinin suça konu olacağını önceden bilip buna göre davranma yükümlülükleri ortaya konulmuştur. Bu suçta ve cezada belirliliğin bir sonucudur. Bu nedenle kıyas yasağı mevcuttur. Örf ve adetle hüküm tesisi edilemeyeceği gibi, idarenin düzenleyici işlemleriyle de suç ve ceza konulamaz. Ceza hukukunda benimsenen ilkelerden non bis in idem ilkesi; aynı suç nedeni ile faile birden fazla ceza verilemeyeceğine ilişkindir. Bir suçtan bir defa yargılanabilir ve bir ceza verilir. Türk ceza sisteminde mülkilik ilkesi geçerlidir. Bu ilkeye göre bir devletin kanunu, o devletin sınırları içinde bulunan yerli yabancı gözetilmeden herkese uygulanır. Temel bir ilke olan yersellik ilkesini tamamlayan bazı ilkeler de mevcuttur. Bunlar; koruma, evrensellik, şahsılık ve ikame yargı yetkisidir. Bunlardan evrensellik ilkesi; Türk Ceza Kanunu madde 13'te yer almaktadır. Türkiye'nin dışında, yabancı bir ülkede işlenen bir fiil nedeni ile evrensel değerleri korumak adına uygulanan bir ilkedir. Kanunda açıkça sayılmış suçlar hakkında, vatandaş veya yabancılar tarafından yabancı ülkede işlenmesi halinde, Türk kanunları uygulanacaktır. Bu sayılan suçlardan biri de uyuşturucu veya uyarıcı madde ve imal ticareti, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma suçlarıdır.

Türk Ceza Kanunu madde 188'de yer alan uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak imal, ithal veya ihraç eden kişi, yirmi yıldan otuz yıla kadar hapis ve iki bin günden yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır hükmü uyuşturucu maddeyi ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak imal, ithal ve ihraç eden kişi bu suçu işlemiştir.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde ihracı fiilinin diğer ülke açısından ithal olarak nitelendirilmesi dolayısıyla bu ülkede yapılan yargılama sonucunda hükmolunan cezanın infaz edilen kısmı,

Türkiye'de uyuşturucu veya uyarıcı madde ihracı dolayısıyla yapılacak yargılama sonucunda hükmolunan cezadan mahsup edilir. Başka bir ülke kendini yetkili görüp kişiyi yargılamış ise; suç Türkiye'de işlendiğinden ikinci kez yargılama yapılır. Aynı fiile ilişkin hürriyeti bağlayıcı bir durum söz konusu ise, bu süre almış olduğu cezadan mahsup edilecektir.

Uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak ülke içinde satan, satışa arz eden, başkalarına veren, sevk eden, nakleden, depolayan, satın alan, kabul eden, bulunduran kişi, on yıldan az olmamak üzere hapis ve bin günden yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Ancak, uyuşturucu veya uyarıcı madde verilen veya satılan kişinin çocuk olması hâlinde, veren veya satan kişiye verilecek hapis cezası on beş yıldan az olamaz.

Günümüz teknolojisinin hızlı ilerleyişi, deneylerde gelinen son noktada uyuşturucu maddelerinin elde edilmesinde de aynı oranda artış göstermiştir. Bu durum yasal hükümlerde yeni düzenlemeler yapılması ihtiyacını doğurmuştur. Maddenin 4. fıkrasında yer alan yer alan; *“sentetik kannabinoid ve türevleri veya baz morfin olması,” ibaresi “baz morfin, sentetik kannabinoid ve türevleri, sentetik katinon ve türevleri, sentetik opioid ve türevleri veya amfetamin ve türevleri olması,” şeklinde madde hükmünde değişikliğe gidilmesi buna örnek teşkil etmektedir.*

Üçüncü fıkradaki fiillerin; okul, yurt, hastane, kışla veya ibadethane gibi tedavi, eğitim, askerî ve sosyal amaçla toplu bulunulan bina ve tesisler ile bunların varsa çevre duvarı, tel örgü veya benzeri engel veya işaretlerle belirlenen sınırlarına iki yüz metreden yakın mesafe içindeki umumi veya umuma açık yerlerde işlenmesi, hâlinde verilecek ceza artırılır.

Yukarıdaki fıkralarda gösterilen suçların, üç veya daha fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi hâlinde verilecek ceza yarı oranında, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde verilecek ceza artırılır.

Üretimi resmi makamların iznine veya satışı yetkili tabip tarafından düzenlenen reçeteye bağlı olan ve uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisi doğuran her türlü madde açısından da yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanır. Ancak, verilecek ceza indirilebilir.

Uyuşturucu veya uyarıcı etki doğurmamakla birlikte, uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan ve ithal veya imali resmi makamların iznine bağlı olan maddeyi ülkeye ithal eden, imal eden, satan, satın alan, sevk eden, nakleden, depolayan veya ihraç eden kişi, sekiz yıldan az olmamak üzere hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır.

Bu maddede tanımlanan suçların tabip, diş tabibi, eczacı, kimyager, veteriner, sağlık memuru, laborant, ebe, hemşire, diş teknisyeni, hastabakıcı, sağlık hizmeti veren, kimyacılıkla veya ecza ticareti ile iştigal eden kişi tarafından işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Türk Ceza Kanunu madde 189'da yer alan; uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarının bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, tüzel kişi hakkında bunlara

özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur. Ancak gerçek kişiler ceza sorumluluğuna sahip olduklarından tüzel kişiler bir suçun faili olamazlar; bu ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesinin bir sonucudur.

Türk Ceza Kanunu madde 192’de yer alan etkin pişmanlık hükümleri; uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarına iştirak etmiş olan kişi, resmi makamlar tarafından haber alınmadan önce, diğer suç ortaklarını ve uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin saklandığı veya imal edildiği yerleri merciine haber verirse, verilen bilginin suç ortaklarının yakalanmasını veya uyuşturucu veya uyarıcı maddenin ele geçirilmesini sağlaması halinde, hakkında cezaya hükmolunmaz.

Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran kişi, resmi makamlar tarafından haber alınmadan önce, bu maddeyi kimden, nerede ve ne zaman temin ettiğini merciine haber vererek suçluların yakalanmalarını veya uyuşturucu veya uyarıcı maddenin ele geçirilmesini kolaylaştırırsa, hakkında cezaya hükmolunmaz. Bu suçlar haber alındıktan sonra gönüllü olarak, suçun meydana çıkmasına ve fail veya diğer suç ortaklarının yakalanmasına hizmet ve yardım eden kişi hakkında verilecek ceza, yardımın niteliğine göre dörtte birden yarısına kadar indirilir.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi, hakkında kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmaktan dolayı soruşturma başlatılmadan önce resmi makamlara veya sağlık kuruluşlarına başvurarak tedavi ettirilmesini isterse, cezaya hükmolunmaz. Bu durumda kamu görevlileri ile sağlık mesleği mensuplarının 279 uncu ve 280 inci maddeler uyarınca suçu bildirme yükümlülüğü doğmaz.

Suç seçimlik hareketli suçlardan olup, uyuşturucu veya uyarıcı imal ve ticareti suçu ve uyuşturucu kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alma, kabul etme veya bulundurma suçları bakımından da etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması kanunda öngörülmüştür. Gönüllü vazgeçmede faile işlediği suçtan ceza verilmemesini amaçlayan bir kurumdur. Failin icrai hareketini tamamlamadan veya başladığı eylemi kendi iradesi ile neticeye kovuşturmadan önce başvurulması gerekir. Genel hükümlerde düzenlenmiş olup, her suç için uygulanabilir bir yoldur. Etkin pişmanlık ise bütün suçlarda uygulanan bir kurum olmayıp; suçun tamamlanmış olması esas nitelik taşır. Bazı hallerde şartlar mevcut olduğu takdirde teşebbüs halinde de uygulama alanı bulabilir. Failin olayın anlatması suçun soruşturmasından önce elde edilmemiş bulguları açığa çıkarması halleri gerçekleşir ise ceza verilmez ya da cezasında indirimle gidilebilir. Etkin pişmanlık halinde, suç ortadan kalkmamakta ya da fiil suç olmaktan çıkmamaktadır. Bir diğer failin hiç ceza almaması ya da cezanın indirilmesi nedeniyle, her iki kurum da failin yararına sonuç doğurmaktadır. Böylelikle faile bir şans verilmiş olur, yaptığı hatanın düzeltilmesine katkı sağlayıp hatasını telafi edebilme şansını yakalar.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu 2014/10183 esas, 2015/62 sayılı kararda yerel mahkeme

sanıkların suça konu esrarın ticaretini yapma amaçlı satın alma hareketinden gönüllü olarak vazgeçtiklerini, mevcut fiillerinin suç oluşturmadığı, madde 36 uyarınca cezalandırılmayacakları gözetilmeden mahkumiyetlerine karar verilmiştir. Gönüllü vazgeçme hükmünün uygulama şartlarının oluşmadığı görüşleri beyan edilmiştir. Uyuşmazlığın çözüme kavuşabilmesi için gönüllü vazgeçme şartlarının oluşup oluşmadığı konusunun açıklığa kavuşması gereklidir. Türk Ceza Kanunu 35'te kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur. Ancak madde hükmünde icra hareketlerinin yarıda kalması ya da neticenin gerçekleşmemesi failin iradesi dışında bir sebeple engellenmiş olmalıdır.

Türk Ceza Kanunun madde 36'da yer alan hükümde; fail, suçun icra hareketlerinden gönüllü vazgeçer veya kendi çabalarıyla suçun tamamlanmasını veya neticenin gerçekleşmesini önlerse, teşebbüsten dolayı cezalandırılmaz; fakat tamam olan kısım esasen bir suç oluşturduğu takdirde, sadece o suça ait ceza ile cezalandırılır. İştirak halinde işlenen suçlarda, sadece gönüllü vazgeçen suç ortağı, gönüllü vazgeçme hükümlerinden yararlanır. Vazgeçmenin gönüllü olması gerekir. Yani herhangi bir engel olmaksızın, pişmanlık duyarak kişinin suç işlemekten vazgeçmiş olması gerekir. Gönüllü vazgeçme halinde kişiye ceza verilmemekte, ancak o ana kadar yapılan hareketler ayrıca bir suç oluşturuyorsa sadece o suçtan sorumlu tutulmaktadır.

Öğretide; Yeni TCK'nun sisteminde, gönüllü vazgeçme; gerek icra hareketleri aşamasında, gerekse icra hareketlerinin bitmesinden sonra, failin suçu tamamlamaktan gönüllü vazgeçmesini ifade etmektedir. Suçun icrası tamamlanıncaya, neticenin unsur oluşturduğu suçlarda, netice gerçekleşinceye kadar, failin içten pişmanlık duyarak ya da utanarak suçtan vazgeçmesi aranmaz. Çünkü faili vazgeçmeye yönelten saik gönüllü vazgeçme açısından önem arz etmez. Fail ahlaki duygularla veya cezadan korkarak da vazgeçmiş olabilir. Önemli olan, failin seçme özgürlüğüne sahip olup olmadığıdır. Bu açıdan failin ceza almaktan korkarak herhangi bir şeyden iğrenerek pişmanlık duyarak veya mağdura acıyarak suçu işlemeye devam etmemesi durumunda gönüllü vazgeçme varsayılır. Etkin pişmanlık, belirli bazı suar için suçun tamamlanmasından sonraki pişmanlığı düzenlemekte ve tamamlanan bir suçun yol açtığı zararın giderilmesi, eski hale getirilmesi veya malın iadesini kapsamaktadır. Sanıkların eylemlerine devam etme imkanı varken her ne saikle olursa olsun kendi özgür irade ve otonom kararları ile vazgeçmeleri nedeniyle haklarında TCK'nun 36. maddesi uyarınca gönüllü vazgeçme hükmünün uygulanma şartlarının gerçekleştiği kabul edilmelidir. Yakalanacakları düşüncesi ile vazgeçmiş olsalar bile bunun bir önemi yoktur. Sanıklar hakkında verilen karar gönüllü vazgeçme hükümlerinin uygulanması gerektiğinin gözetilmemesi nedeni ile bozma kararı vermesi öğretiler ışığında yerinde bir karar olmuştur.

3.2. 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler

Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenip işlenmediğine bakılmaksızın uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçuna istinaden gizli soruşturmacı görevlendirilmesi durumunda kamuya açık yerlerde ve işyerlerinde delil toplamak amacıyla ses veya görüntü kaydı yapmasına izin verilebileceğine hükmedilmiştir.

5275 sayılı Kanun'da m.71 ile hükümlülerin muayene ve tedavi istekleri düzenlenmiştir. Bu maddeye göre hükümlüler, muayene ve tedavi olanakları ve tıbbi araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. 5.04.2023 değişikliği ile TCK m.191'de yer alan kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçundan hükümlü olanların tedavisi ve rehabilitasyonu zorunlu kılınmıştır. Bununla birlikte bu suçlardan hükümlü olanlar için tedavi ve rehabilitasyon programlarının uygulanacağı müstakil ceza infaz kurumları açılabilir veya mevcut infaz kurumunun bir bölümü bu amaç için düzenlenebilecektir. Böylece bağımlıların ceza infaz kurumlarında geçireceği sürede ıslahına yönelik çalışmalar yapılmasının önü açılmıştır.

4.BÖLÜM

GEREÇ VE YÖNTEM

4.1. Uyuşturucu Madde Kullanımı ve Ticareti İle İlgili Analiz Edilen Verilere Bakış

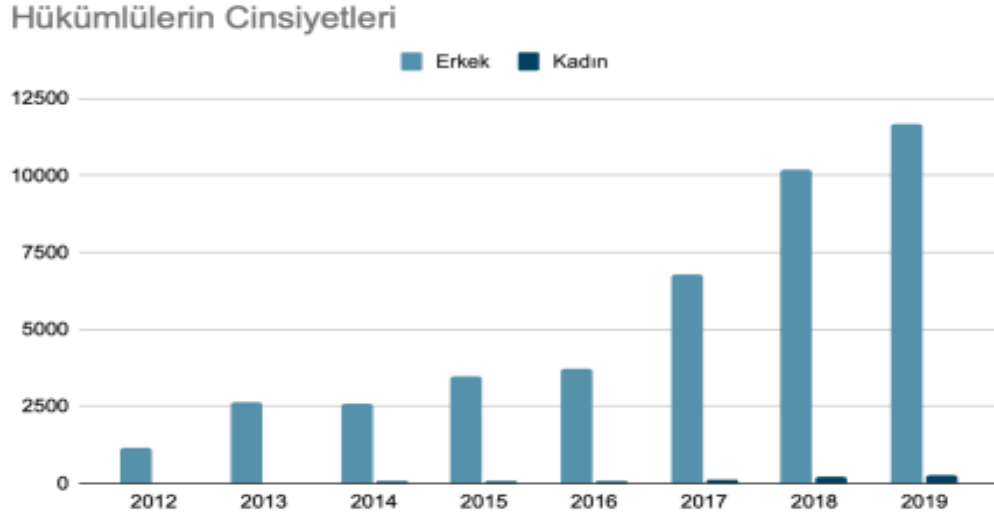
TÜİK Ceza İnfaz Kurumu İstatistiklerinde belirtilen Adalet Bakanlığı tarafından derlenen verilere göre en çok erkekler kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek, bulundurmak veya uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçlarını işlemişlerdir.

2016-2019 yılları arasında Ceza İnfaz Kurumuna giren hükümlülerin cinsiyetlerine bakıldığında yine çoğunluk erkeklerden oluşmaktadır. Hükümlülerin yaşlarına baktığımızda 25-34 yaş aralığında oldukları görülmektedir. Bu bize gençler üzerinde bilinçlendirmenin, destek ve eğitim faaliyetlerinin ne kadar mühim bir mesele olduğunu göstermektedir. Hükümlülerin uyruklarında yabancılara pek rastlanılmamıştır Hükümlülerin eğitim seviyesine bakıldığında kullanma oranının en fazla lise ve dengi meslek okulu mezunlarından oluştuğu görülmektedir. Hükümlülerin medeni durumlarında da genç ve bekarların daha fazla sayıda oldukları görülmektedir. Kullanılan uyuşturucu türünde %80'lerin üzerinde bir oranla esrar, eroin ve ekstazi de onu takip etmektedir. Yapılan araştırmalar madde kullanan kişilerin kişilikleri, yaşları, medeni durumları, eğitim ve iş durumlarında gözle görülür benzerlikler olduğunu göstermektedir.

4.2. Uyuşturucu Kullanıcılarının İstatistiksel Verileri

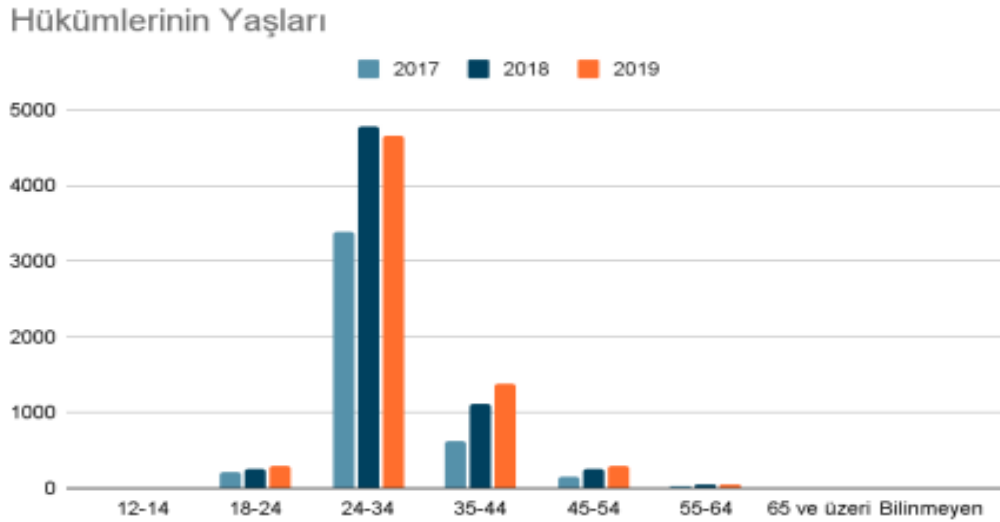
Uyuşturucu kullanıcılarının Adalet Bakanlığı bünyesinde cezaevi infaz kurumları ve eğitim evlerinden toplanan verilerle TCK m. 191 kapsamındaki kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek, veya bulundurmak, ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçunu işleyen kişilerin 2012-2019 yılları arasında cinsiyetleri, yaşları, eğitim ve medeni durumları incelenerek veriler ile ilişkilerini gösterecektir.

Tablo 4. 1. Uyuşturucu Kullanma Suçundan Hükümlülerinin Cinsiyetleri

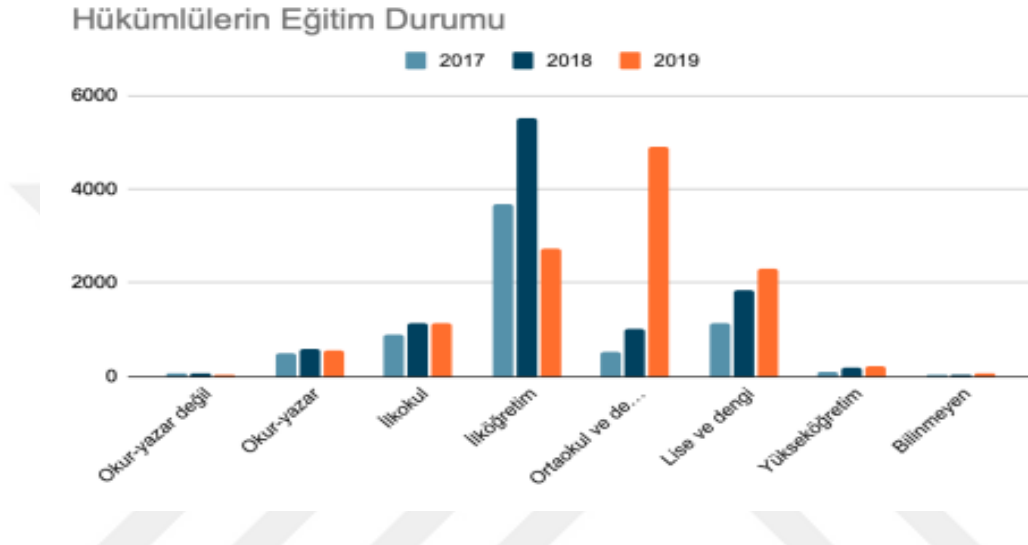
Tablo 4.1.'de yer alan veriler TCK 191. madde uyarınca cezalandırılan hükümlülerin neredeyse hepsinin erkek olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. 2. Uyuşturucu Kullanma Suçundan Hükümlülerin Yaşları

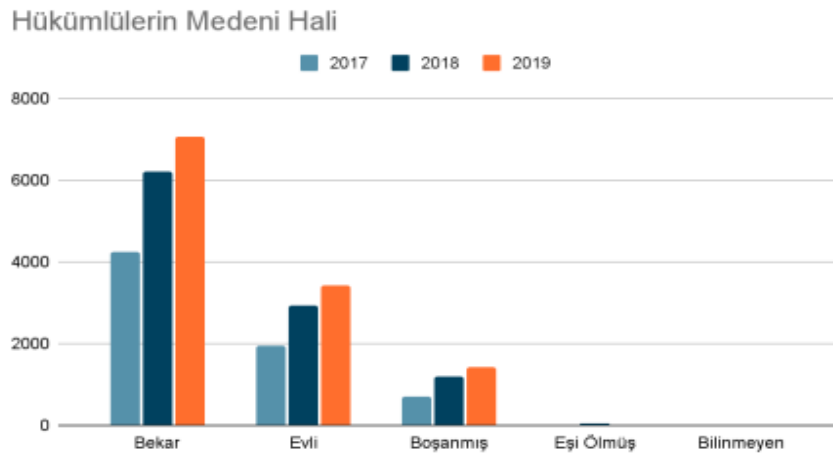
Tablo 4.2.'de yer alan veriler bize uyuşturucu ile tanışma yaşının erken yaşlarda başladığını göstermektedir.

Tablo 4. 3. Uyuşturucu Kullanma Suçu Hükümlülerin Eğitim Durumu

Tablo4.3. 'de yer alan veriler her yıl ilköğretim mezunu kişilerin daha yoğun şekilde uyuşturucu kullandığını gösteriyor.

Tablo 4. 4. Uyuşturucu Kullanma Suçu Hükümlülerin Medeni Hali

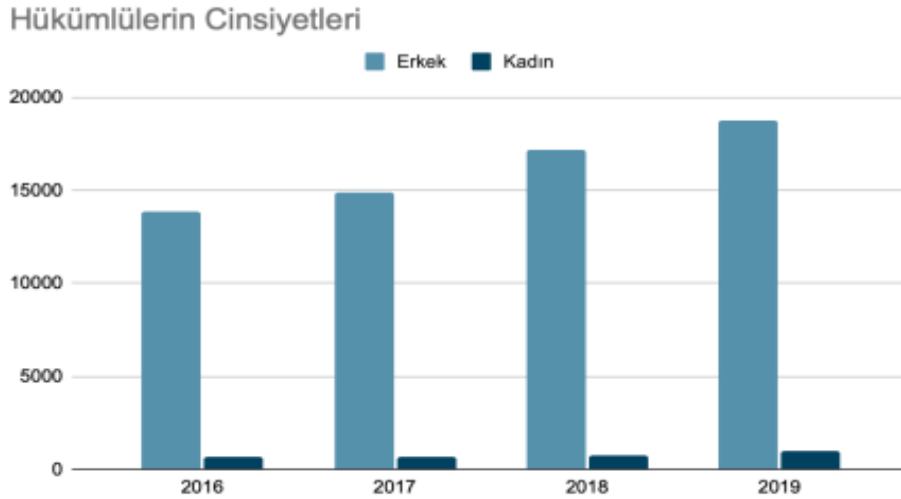

Tablo 4.4.'de yer alan veriler uyuşturucu kullanan kişilerin çoğunluğunu bekarların oluşturduğunu gösteriyor.

4.3. Uyuşturucu Ticareti Yapanların İstatistiksel Verileri

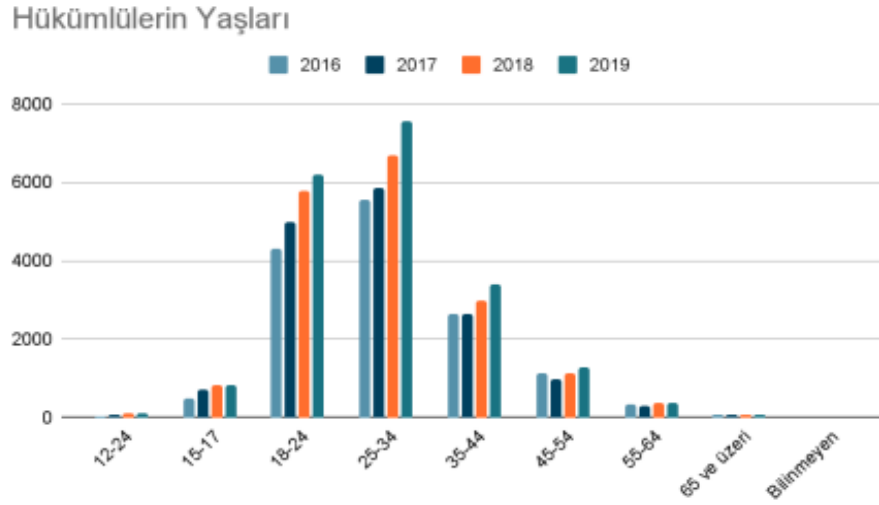
Aynı veri taramasını TCK m. 188 kapsamındaki uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak imal, ithal veya ihraç suçunu işleyen; uyuşturucu madde imal ve ticareti suçundan hüküm giyenlerin 2016-2019 yılları arasında cinsiyetleri, yaşları, eğitim ve medeni durumları incelenerek veriler ile ilişkilerini gösterecektir. Aşağıda belirttiğimiz veri bilgileri TÜİK tarafından yapılan araştırmalar neticesinde hazırlanmış raporlardan elde edilmiştir.

Tablo 4. 5. Uyuşturucu Ticareti Suçu Hükümlülerin Cinsiyetleri

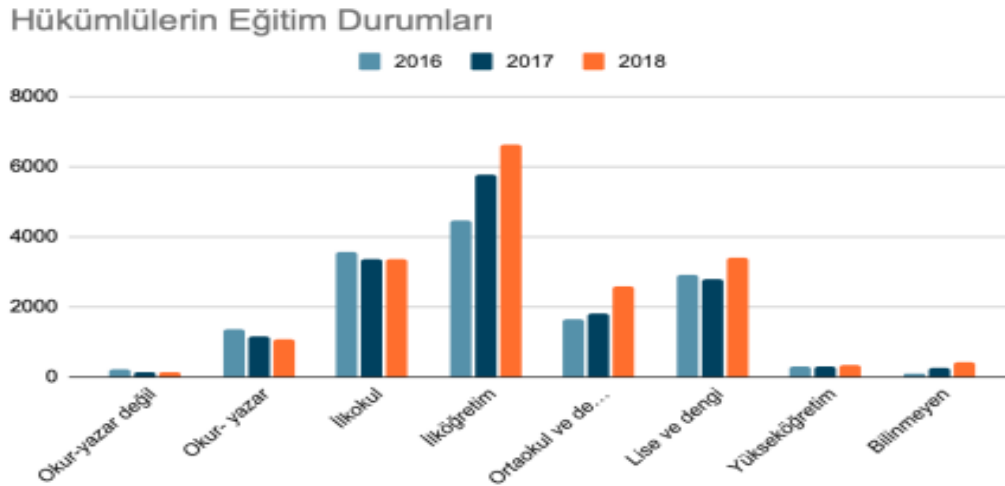
Tablo 4.5.'te yer alan veriler bize hükümlülerin çoğunluğunun erkek olduğunu gösteriyor.

Tablo 4. 6. Uyuşturucu Ticareti Suçu Hükümlülerin Yaşları

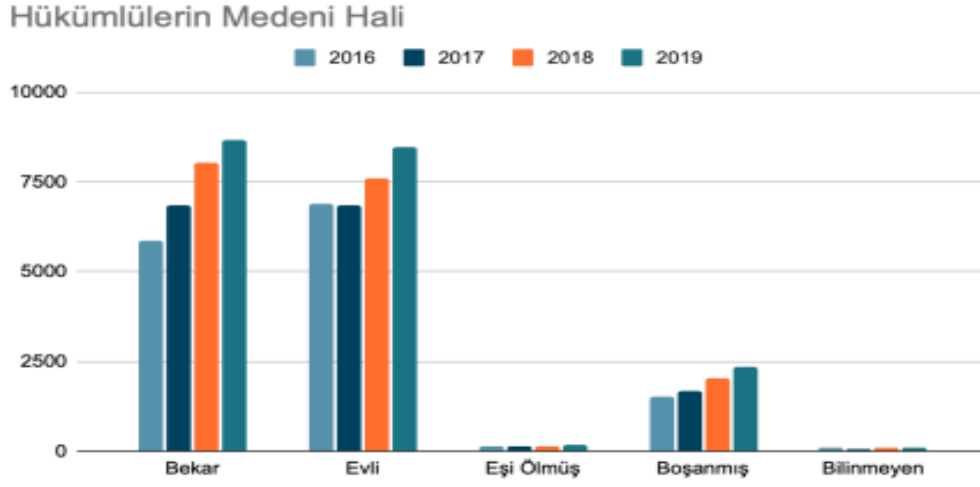
Tablo 4.6.'da yer alan veriler bize uyuşturucu ticaretini gençler tarafından yapıldığını göstermektedir.

Tablo 4. 7. Uyuşturucu Ticareti Suçu Hükümlülerin Eğitim Durumları

Tablo 4.7.'de yer alan veriler hükümlülerin eğitim seviyesinin düşük olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. 8.Uyuşturucu Ticareti Suçu Hükümlülerin Medeni Hali

Tablo 4.8.'de yer alan veriler bize yaş aralığına ilişkin etken faktörün olmayışından isabetli bir tespit yapılamayacağını göstermektedir.

4.4. Ceza Dosya Verileri

Araştırmamızda Çorum Ağır Ceza Mahkemesi görev ve yetki çevresinde 2016-2020 tarihleri aralığında uyuşturucu madde kullanma ve ticaretini yapma suçlarından yargılanmış hükümlüler üzerinde yapılan "olay" başlıklar halinde 1'den 4'e kadar kodlanarak sanıklar hakkında yaş, cinsiyet, eğitim, medeni hal ve iş durumları ve kullanılan uyuşturucu türleriyle bağımlılık süreleri gözetilmek suretiyle olay örgüsü içinde açıklamalar yapılacaktır. Olaylar birbirinden bağımsız farklı tarihlerde farklı sanıklar tarafından işlenmiş suçlara ilişkin olup, müstakil olaylar ise tarafları aynı ve aynı dava dosya kapsamında hüküm verilmiş; birden fazla farklı olaylar içinde gerçekleştirilen suça konu eylemler içermektedir.

Tablo 4. 9. Olaylar 1-2-3 ve Müstakil Olay 1-2

OLAY/ MÜST. OLAY	SUÇA KONU MADDE	CİNSİYET/ YAŞ	MEDENİ HALİ	EĞİTİM DURUMU/MESLEĞİ	SUÇ TÜRÜ/ BAĞIMLILIK SÜRESİ
1	78,70 g SentetikKannabinoid 100 adet ekstazi hap	ERKEK/22	BEKAR	İLKÖĞRETİM MEZUNU/ FIRINCI	TİCARET/6-7 YIL
2	16,20 g Tetrahidrokannabinol	ERKEK/25	BEKAR	İLKÖĞRETİM MEZUNU/ ELEKTRİKÇİ	KULLANMA/4-5 YIL
3	458,6 g Sentetik Kannabinoid	ERKEK/35	EVLİ	İLKÖĞRETİM MEZUNU/ NAKLİYECİ	TİCARET/13 YIL
MÜST. 1	Sentetik Kannabinoid	ERKEK/32	BOŞANMIŞ	OKUR YAZAR/ İŞSİZ	TİCARET/ -
MÜST. 2	7 g Esrar	ERKEK/22	BEKAR	OKUR YAZAR/ İŞSİZ	TİCARET/ -

25

Tablo 4. 10. Uyuşturucu Ticareti Suçundan Müstakil Olaylar 3-4-5-6-7

MÜSTAKİL OLAY	SUÇA KONU MADDE	CİNSİYET/ YAŞ	MEDENİ HALİ	EĞİTİM DURUMU/ MESLEĞİ	SUÇ TÜRÜ/ BAĞIMLILIK SÜRESİ
3	4 g Esrar	ERKEK/ 25	BEKAR	OKUR YAZAR/ İŞSİZ	TİCARET/ -
4	3-4 g Esrar	ERKEK/19	BEKAR	İLKÖĞRETİM MEZUNU/ İŞSİZ	TİCARET/ -
5	3 g Sentetik Kannabinoid	KADIN/21	BEKAR	LİSE MEZUNU/ İŞSİZ	KULLANIM/ -
6	50 g Sentetik Kannabinoid	ERKEK/22	EVLİ	İLKÖĞRETİM MEZUNU/ MADDE SATICISI	TİCARET/ KULLANIM
7	5 g Sentetik Kannabinoid	ERKEK/ 18	BEKAR	İLKÖĞRETİM MEZUNU/ İŞSİZ	KULLANIM/ -

27

Belirtilen olaylar ve müstakil olaylar yukarıda Tablo 4. 9. Olaylar 1-2-3 ve Müstakil Olay 1-2 ve Tablo 4. 10. Uyuşturucu Ticareti Suçundan Müstakil Olaylar 3-4-5-6-7 tabloları ile belirtilmiş olup, incelenen dava dosyalarında genellikle aynı tür uyuşturucu maddenin kullanıldığı, yaş ve cinsiyet benzerlikleri ifade edilmiştir.

4.4.1. Olay 1

Olay 1’de 24.08.2016 tarihinde uyuşturucu veya uyarıcı madde imalatı ve ticareti suçunu işlediği iddiası ile kolluğun kontrolü sırasında yakalanan İ.K. ve arkadaşları polis ekiplerini görmeleri üzerine kaçmaya çalışmışlar ve kaçarken sanık üzerinde bulunan pembe renkli ve şeffaf 2 adet poşeti sokağa atmıştır. Kolluk tarafından bulunan atılmış bu poşetler içinde sentetik cannabinoid maddesinin olduğu tespit edilmiştir. Bulunan yeşil renkli bitki parçacıklarının hassas terazide tartımı yapılarak, 78,70 gram olduğu rapor edilmiştir. Şahsa ait bir diğer poşette ise 100 adet turkuaz renkli telefon ahizesi figürlü ekstazi olduğu tespit edilen haplar bulunmuştur. İ.K. ifadesinde; “ Yaklaşık 6-7 yıldır uyuşturucu madde bağımlısıyım ancak ticaret yapmıyorum kullanıcıyım. Çorum dışına çıktığım zamanlarda şehir dışından ismini bilmediğim bir kimseden poşetler içinde almış olduğum hap ve bonzai maddesini kullanmak için satın aldım. bulunan iki poşette bana aittir.” Şeklinde ifade vermiştir. Şahıs yaklaşık 7 yıldır kullanıcı olduğunu beyan etmiş; kişinin sabıkası da bunu doğrulamaktadır. Şahsın ilgili suçu işlediğinde 22 yaşında, erkek, bekar, ilköğretim mezunu ve fırıncılık mesleği ile uğraştığı bilinmektedir. Okul çağında madde ile tanışmış olan şahıs maddenin sürekli kullanıcı olduğu anlaşılmaktadır. Şahsın kaldığı arama yapılan pansiyonda da yalnız yaşadığı; düzenli bir aile hayatı olmadığı gözlenmiştir. Savcılık sorgusunda da benzer ifadelere yer veren İ.K. hakkında uyuşturucu maddelerinin farklı poşetler içinde farklı türde maddelerin bulunması ve bu da madde ticareti yapmaya yönelik bir kast olduğunu, şüphelinin ifadesinde bayramda arkadaşlarına da ikram etmek istediği için yanında bu miktarda madde taşıdığını beyan etmesi ve bunun da TCK 188. maddesinin 3. fıkrası kapsamına bedelsiz başkasına verme amacı taşımasından dolayı işbu suça temas ettiği gerekçesi ile şüpheli hakkında uyuşturucu ve uyarıcı madde ticareti eyleminden dolayı cezalandırılmasına ilişkin iddianame düzenlenmiştir. Şüpheli hakkında Sulh Ceza Hakimliği tarafından tutukluluğuna karar verilmiştir. Her ne kadar sanığın kullanma amaçlı maddeyi bulundurduğunu ifade etse de, beyanlarına itibar edilmemiştir. Sanığa etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmamış olması halinin gerekçesi; sanığın maddeyi temin ettiği kişiyi tanımadığını, açık kimlik, adres bilgilerini bilmediğini; bu beyanların sonuca tesir etmemiş olmasıdır.

Yerel mahkeme hükmü; madde çeşitliliği, üzerinde bulunan miktar gibi hususlar sanığın ticaret yapma saiki ile hareket ettiğini gösterdiğine karar vermiştir. Görevli Ağır Ceza Mahkemesince yapılan yargılamada; sanığın idrar testinde esrar etken maddesinin çıkması, el konulan diğer uyuşturucu maddesine rastlanmaması ve ele geçirilen maddelerin kullanım miktarı üzerinde bulunması nedenleri ile uyuşturucu madde ticareti suçundan dolayı cezalandırılmasını hukuka uygun bulmuştur. Sanık müdafisinin istinaf talebi ile ilk derece mahkemesinin kararı Bölge Adliye Mahkemesinin ilgili ceza dairesine gönderilmiştir. İstinaf yargılamasında usule ve esasa ilişkin inceleme yapılmış, bir hukuka aykırılık tespit edilmemiş olup istinaf başvurusunun esastan reddine temyiz kanun yolu açık olarak karar verilmiştir. Yargıtay ilgili ceza dairesi de istinaf mahkemesinin kararını hukuka uygun bularak temyiz başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

4.4.2. Olay 2

Olay 2’de polis ekiplerinin şüpheli şahıs İ.D. içinde bulunduğu aracı kontrol amaçlı durdurmak isteyince şahıs polis aracından uzaklaşmak istemiş, sonunda yakalanan şahsın kaçarken etrafa suça konu unsur maddeyi atabileceği düşüncesiyle kaçtığı güzergah aranmıştır. Arama sonucu metruk bir bina önüne atılmış iki adet satışa hazır kağıda sarılı tetrahidrokannabinol etken maddesini ihtiva eden uzman raporuna göre 16,20 gram hint keneviri uyuşturucu maddesi bulunmuştur. Aracın içinde ise yapılan aramada sigara küllüğünde sigara jelatini içerisine konulmuş kullanıma hazır durumdaki 1 gram esrar maddesi, 1 adet hassas teraziye el konulmuştur. Atılmış paketli olan ve araç içinde bulunan uyuşturucu tespit edilmiştir. Şahsın idrar taramasında ise uyuşturucu testi negatif çıkmıştır. Akabinde şahsın evinde yapılan aramada uyuşturucu maddesi bulunmamıştır. Evin mutfağında bir adet dijital tartıya rastlanmıştır. Bu tartıyı annesinin mantı yapıp sattığı, teraziyi de satış için kullandığını beyan etmiştir. Şüpheli İ.D. ilgili suçu işlediğinde 25 yaşında olduğu, erkek, bekar, ilköğretim mezunu ve elektrikçilik mesleği ile uğraştığı bilinmektedir. Şüpheli yaklaşık 4-5 yıldır uyuşturucu kullanıcısı olduğunu, madde ticareti yapmadığını, savcılıkta alınan ifadesinde metruk arsada bulunan iki fişek uyuşturucu maddenin kendisine ait olup olmadığı sorusuna maddeleri yakalanma korkusu ile kendisinin bıraktığını, aracında bulunan bitki kalıntılarının kaçarken attığı maddelerden arta kaldığını, araçtaki hassas terazinin annesine ait olduğunu, evde mantı, pekmez yaptığını, yaptıklarını satmak için bu teraziyi kullandığını beyan etmiştir. Savcılık makamı uyuşturucu maddelerinin farklı poşetler içinde maddelerin bulunması, araçta bulunan hassas terazi ve idrar testinde uyuşturucu madde açısından negatif çıktığı tespit edildiği gerekçesi ile uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti suçundan cezalandırılması için iddianame düzenlemiştir. Şüpheli hakkında sevk edildiği Sulh Ceza Hakimliğinde tutuklanmasına karar verilmiştir. Kovuşturmanın başlatıldığı Ağır Ceza Mahkemesinde; sanığın her ne kadar uyuşturucu madde ticareti suçundan dolayı cezalandırma istemi ile kamu davası açılmış olsa da yapılan yargılama ve toplanan deliller kapsamında polis kriminal uzmanlık raporuna göre; ele geçirilen 16,20 gram olan, yeşil renkli bitki parçalarının uyuşturucu niteliğine sahip tetrahidrokannabinol etken maddesini içeren hint keneviri bitkisinin parçaları oldukları ve bu miktardan; ufalama ve eleme işlemleri ile safsızlıklarından arındırıldıklarında 6,48 gram esrar elde edilebileceğine ilişkin rapor sunulması, bu miktarın kullanım sınırını aşmaması, ele geçirilen terazinin suça konu edilmemesi halinde terazi bulundurmanın suç teşkil etmemesi, tanık beyanlarının da teraziyi mantı alırken sanığın kullandıklarını beyan etmesi üzerine , uyuşturucu testi negatif çıksa bile ele geçirilen maddeyi kullanmak için uhdesinde tuttuğu kanaati hasıl olmuştur. Bu nedenle sanığın uyuşturucu madde bulundurmak suçundan cezalandırılmasına karar verilmiştir.

Ceza yargılamasının amacı, maddi gerçeğe ulaşarak adaleti sağlamaktır. En önemli ilkelerden biri de kuşkudan sanık yararlanır ilkesidir. Ceza Genel Kurul Kararlarında da önemle belirtilen ilke gerçekleşme şekli tam olarak bilinmeyen, kuşkulu olaylar sanığın aleyhine yorumlanarak kurulamaz. Varsayımlara dayanarak mahkumiyet kararının verilmesi, İnsan Hakları

Sözleşmesi'nin 6.maddesinin 2. fıkrasında belirtilen, Bir suç ile itham edilen herkesin suçluluğu sabit olmadıkça suçsuz sayılır şeklindeki hükmü ve Anayasamızın 38. maddesinde suçluluğu sabit oluncaya kadar hiç kimsenin suçlu sayılamayacağına ilişkin hükmü de yerel mahkeme tarafından verilen kararı doğrular niteliktedir.

4.4.3. Olay 3

Olay-3'de 27/06/2017 tarihinde şehirler arası yolculuk yapan bir otobüste yapılan kontrol araması neticesinde E.K. isimli şahsın eşyaları arasında siyah renkte iki poşet içerisinde beyaz ambalaja sarılı kenarından açılmış olduğu anlaşılan poşette yapılan kontrolde, kriminal uzman raporunda tespit edildiği üzere "5-Fluoro ADB" kısa ismi ile bilinen "[methyl-[2-(1-(5-fluoropentyl)-1H-indazole-3-carboxamido)-3,-dimethylbutanoat " etken maddesini ihtiva eden sentetik kannabinoidlerden olan uyuşturucu maddeden 458,6 gram ele geçirilmiştir. E.K. ifadesinde; 13 yıldır uyuşturucu kullandığını, bunları İstanbul'dan temin ettiğini, otobüs görevlisi B.K. isimli şahsın arkadaşı olduğunu, onun da kendi gibi madde kullandığını beyan etmiştir. İstanbul'dan her zamanki gibi maddeyi satın alıp yaşadığı ile dönerken B.K.'yı arayıp otobüsün saatleri uyuyorsa kendisini de almasını söylemiş, uyuşturucu satın aldığı bilgisini de paylaşmıştır. Böylelikle şahıslar buluşmuş, E.K. otobüs mola verdiğiğinde sigarasına uyuşturucu koyup içtiğini beyan etmiş, otobüs görevlisi B.K. de istemiş ve birlikte uyuşturucu kullanmışlardır. E.K. Amatem'de tedavi görmekte olduğunu beyan etmiş ancak psikolojik sıkıntıları olması sebebi ile uyuşturucuyu kullanmak için satın aldığını beyan etmiştir. Şahsın suçu işlediği sırada 35 yaşında, erkek, evli, okur yazar ve çaycı işletmesi olan ve nakliye işiyle uğraştığı dosya kapsamından anlaşılmaktadır. Uyuşturucu maddenin miktarı itibarıyla ticarete elverişli olması, çay ocağı işleten şüphelinin kazancının büyük bölümünü tek seferde kullanmak için uyuşturucu maddeye vermesi hususunun olağan hayat akışına aykırı oluşu, şüphelinin olay günü uyuşturucu madde kullandığını beyan etmesine rağmen, kanında uyuşturucu maddeye rastlanmaması, şüphelinin uyuşturucu kullanıcısı olması halinde bu uyuşturucuyu riske girmeden ufak miktarda ikametinde temin etme imkanı varken, büyük miktardaki uyuşturucu İstanbul İlinden sevk etme riskini göze alması, elindeki uyuşturucunun bir miktarını B.K.'ye vermesi, olayın oluşu ve tüm dosya kapsamından şüphelinin satışa arz etmek amacıyla İstanbul İlinden temin ettiği maddeyi, B.K. ye vermek suretiyle üzerine atılı suçu işlediği kanaati ile cezalandırılmasına ilişkin iddianame düzenlenmiştir. Savcılık makamı ise ifadesinde E.K. nin beyanları doğrulayan, madde kullandığını arkadaşı olduğundan bildiğini, molada birlikte tükettiklerini ancak başkalarına uyuşturucu madde sattığını bilmediğini beyan eden B.K. hakkında takipsizlik kararı vermiştir. Şüpheli E.K. hakkında Sulh Ceza Hakimliği tarafından tutukluluğuna karar verilmiştir. Görevli Ağır Ceza Mahkemesince yapılan yargılamada; sanık etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanmak istemiş, İstanbul'dan maddeyi kimden aldığını beyan etmiştir. Uyuşturucu maddeyi alan şahsın Y.D. olduğunu beyan etmiştir. Y.D ise sanığı tanıdığını, içici olduğunu bildiğini, hatta kendisinden uyuşturucu

istediğini, ona bulamayacağını söylediğini beyan etmiştir. Ancak dosya içindeki HTS kayıtlarında geçen konuşmaları ve tüm dosya kapsamı incelenerek; sanık hakkında etkin pişmanlık hükümlerinin şartları oluşmadığı nedeniyle talebin reddine, ve hem Y.D. hem de E.K. hakkında uyuşturucu ve uyarıcı madde ticareti yapma veya sağlama suçunu işledikleri uyarınca cezalandırılmalarına karar vermiştir. Yerel mahkeme kararını istinafa taşıyan müdafilerin istinaf başvuruları soruşturma ve kovuşturma evrelerinde ileri sürülen iddia ve savunmalar ile ikame edilen delillerin denetimi sağlayacak biçimde ve eksiksiz olarak sergilenerek tespit edildiği, yargılama sonucunda dosyaya yansıyan tüm bilgi ve kanıtların gerekçeli kararda yönteminde tartışılarak ulaşılan vicdani kanının kesin, tutarlı ve çelişmeyen verilere dayandırıldığı gerekçesi ile esastan reddedilmiştir. Yargıtay ilgili ceza dairesi de istinaf mahkemesinin kararını hukuka uygun bularak temyiz başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Madde metninde düzenlenen suçun hareket unsurunu, uyuşturucu ve uyarıcı maddeyi ruhsatsız ve ruhsata aykırı olarak ülke içinde satmak, satışa arz etmek, başkalarına vermek, sevk etmek, nakletmek, depolamak, satın almak, kabul etmek ve bulundurmak oluşturmaktadır. Seçimlik hareketli olan bu suçta seçimlik hareketlerden yalnızca birinin gerçekleştirilmesi suçun oluşması için yeterlidir. Ancak, hareketlerin kişisel kullanım amacıyla değil, kazanç elde etmek maksatlı gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Belirtilen eylemler/ hareketler, kişisel kullanım amacıyla gerçekleştirilir ise, artık TCK'nın 188/3. maddesindeki suçtan değil, TCK'nın 191. maddesindeki suç yönüyle değerlendirme yapılabilecektir. Satmak fiili, uyuşturucu maddenin dolaşımı ile ilgilidir. Uyuşturucu ve uyarıcı maddenin mülkiyetinin belli bir bedel veya ivaz karşılığı başkasına devri anlamına gelir. Satmanın belli bir karşılığının olması gerekir, karşılıksız olarak başkalarına verme durumunda, TCK'nın 188/3. Maddesindeki "başkalarına verme" alternatif unsuru devreye girecektir. Satışa arz etmek, bir kimsenin maliki yada zilyedi olduğu uyuşturucu ve uyarıcı maddeyi, ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak satmak için, satma iradesini açığa vuran her hangi bir davranışta bulunmalıdır. Başkalarına vermek ise, bir kimsenin mülkiyetinde veya zilyetliğinde bulunan uyuşturucu ve uyarıcı maddeyi satış sayılmayacak şekilde ve bedel almadan başkasına devretmesidir. Sevk Etmek, bir kimsenin, maliki veya zilyedi bulunduğu uyuşturucu ve uyarıcı maddeyi kullanma dışında bir amaçla bir yerden başka bir yere, bir başkası aracılığıyla gönderilmesi olarak anlaşılmalıdır. Nakletme, bir kimsenin, maliki veya zilyedi bulunduğu uyuşturucu ve uyarıcı maddeyi kullanma dışında bir amaçla bir yerden başka bir yere, kendisi veya adamı tarafından götürülmesi demektir. Satın almak, uyuşturucu ve uyarıcı madde üzerindeki fiili ve hukuki tasarruf edebilme hakkının bir bedel veya sair ivaz karşılığında elde etmek şeklinde gerçekleşir. Kabul etmek, bir kimsenin başkasına ait uyuşturucu ve uyarıcı maddenin zilyetliğini, herhangi bir karşılık vermeden üzerine alması anlamına gelir. Suçun tamamlanması için, anlaşmanın yapılması yeterli değildir, uyuşturucu ve uyarıcı maddenin failin, zilyetliğine, fiili hakimiyetine geçmesi gerekir. Bulundurmak ise, bir kimsenin kendisine veya başkasına ait uyuşturucu ve uyarıcı maddeyi, ruhsatsız ve ruhsata

aykırı olarak fiili veya hukuki egemenliği altında, o uyuşturucu madde üzerinde tasarruf imkanı bulunacak şekilde tutmasıdır. Uyuşturucu ve uyarıcı maddenin bulundurulması suçu, mütemadi bir suçtur. Uyuşturucu ve uyarıcı maddenin fail tarafından ne kadar süre bulundurulduğunun bir önemi bulunmamaktadır. Failde uyuşturucu veya uyarıcı maddenin yakalandığı anda suç tamamlanır. Uyuşturucu ve uyarıcı maddenin TCK'nın 188/3. maddesi anlamında bulundurulmuş sayılması için, failin bu maddeyi kendi kişisel kullanımı dışında bir amaçla bulundurmuş olması gerekir. Bu amaç satmak, başkasına vermek, başkasına suç atmak, başkası için bulundurmamak, birisini dolandırmak, bir kimseyi uyuşturup mallarını çalmak, yeni tür bir uyuşturucu yapmak olabilir. Önemli olan kendi kullanımı dışında bir nedenle bulundurulmalıdır.

4.4.4. Olay 4

Çorum İlinde uyuşturucu madde ticareti yaptıkları yönündeki somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı üzerine başlatılan soruşturma kapsamında Çorum Sulh Ceza Hakimliğinin kararı uyarınca şüpheliler hakkında 5271 sayılı yasanın 135. maddesinde düzenlenen iletişimin dinlenmesi ve kayda alınması tedbiri uygulanmıştır. Dosya kapsamında takibe alınan kişiler, İl Emniyet Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü görevlilerince takip edilmişlerdir. Suçüstü ve birden fazla müstakil olaylar ile madde kullanıcıları ile görüşmeler yapmışlardır. Şüpheliler arasında suça konu olan her olay müstakil olaylar başlığı numaralandırarak ayrı ele alınmıştır.

4.4.4.1. Müstakil Olay 1

09.05.2017 tarihinde takibe takılan şüpheli S.D. ile uyuşturucu madde kullanan N.B arasında 41 saniyelik görüşmesinin bulunduğu, görüşme sonrası buluştukları, şüpheli kendisini bekleyen N. ye elini uzatıp geri çekmiş ve olay yerinden ayrılmıştır. N.B. ise takip ekipleri tarafından olay yerinden kaçarken yakalanmış, elinde bulunan ve kaçtığı sırada yere attığı kağıt parçaları içerisinde bulunan maddenin ele geçirildiği, uzmanlık raporuna göre sentetik kannabinoid olduğu tespit edilmiş, maddeyi S.D. den aldığını doğrulamıştır.

Sanık S. D. hakkında yapılan değerlendirmede; sanığın olaya ilişkin ayrıntılı olarak yukarıda belirtildiği üzere uyuşturucu ticareti suçunu işlediğinden mahkumiyetine karar verilmiştir. Sanık; suçu işlediği tarihte 32 yaşında olduğu, erkek, boşanmış ve işsiz olduğu bilinmektedir.

4.4.4.2. Müstakil Olay 2

10/05/2017 tarihinde şüpheli Ö.C.K. ile E.A. arasında 82 saniye ve 145 saniye olmak üzere iki defa telefon görüşmesi yapıldığı ve görüşme sonrası buluştukları, uzmanlık raporunda tespit

edilen toplam 7 gram esrar maddesini iki fişek diye tabir edilen uyuşturucu maddeleri iki madde kullanıcısına sattıkları Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü görevlilerince yürütülen takip sonucu tespit edilmiş, müsadere edilmiştir.

Sanık E. A. hakkında yapılan değerlendirmede; sanığın ana dava dosyası 2.olaya ilişkin ayrıntılı olarak yukarıda belirtilen gerekçede gösterildiği üzere uyuşturucu ticaretine yardım suçunu işlediğinden mahkumiyetine karar verilmiştir. Sanık suçu işlediği sırada 22 yaşında olup, bekar, erkek olduğu bilinmektedir.

4.4.4.3. Müstakil Olay 3

15/05/2017 tarihinde şüpheli Ö. C. K. ile S.K. 54 saniye telefon görüşmesi yaptıkları, görüşme içeriğine göre uyuşturucu madde satın almak üzere 3 madde kullanıcı ile buluşmak için birbirlerine kullanıcıları yönlendirdikleri ve bu sayede uyuşturucuyu sattıkları öğrenilmiş, söz konusu madde Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü görevlilerince ele geçirilmiş ve uzmanlık raporuna göre ele geçirilen maddenin 4 gram esrar olduğu tespit edilmiştir.

Sanık S. K. hakkında yapılan değerlendirmede; sanığın ana dava dosyası 3.olaya ilişkin ayrıntılı olarak yukarıda belirtilen gerekçede gösterildiği üzere uyuşturucu ticaretine yardım suçunu işlediğinden mahkumiyetine karar verilmiştir. Sanık suçu işlediği sırada 25 yaşında olduğu, erkek, bekar olduğu bilinmektedir.

4.4.4.4. Müstakil Olay 4

16/05/2017 tarihinde Ö.C.K. ile B. Ö. arasında saat 50 saniye ve 26 saniye olmak üzere iki defa telefon görüşmesi yapılması ve diğer iki madde kullanıcıları ile birlikte buluştuklarında olay yerine ekipler intikal etmiş, B.Ö. üzerinden ganyan kağıdına sarılı şekilde 3-4 gram yeşil renkli bitki kırıntılarının ele geçirilmiş, uzmanlık raporuna göre söz konusu bitki kırıntılarının esrar olduğunun tespit edilmiştir.

Sanık Ö. C. K. hakkında yapılan değerlendirmede; sanığın ana dava dosyası 2, 3 ve 4.olaylara ilişkin ayrıntılı olarak yukarıda belirtilen gerekçede gösterildiği üzere zincirleme olarak esrar niteliğindeki uyuşturucu madde ticareti suçunu işlediği kanaatine varılmış, zincirleme suç hükümleri uyarınca sanığın cezalandırılması yoluna gidilmiştir. Sanığın suçu işlediği sırada 19 yaşında olduğu, erkek, bekar olduğu bilinmektedir.

4.4.4.5. Müstakil Olay 5

30/05/2017 tarihinde Çorum İlinde şüpheli O .G. şüpheli E. E. kullanımında olan GSM hattına "Yarın gelecek elbise evde bir şey bırakmayın elbise bana yollayın." şeklinde mesaj göndermesi üzerine Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü görevlilerince yürütülen takip sonucu bir

kargo firmasının şubesinden şüpheli E.E. tarafından O.G'ye gönderilen kargoya el konulmuştur. Cumhuriyet savcısı ve mağaza sorumluları refakatinde açılan kargo içerisinden çikolatalı leblebiler ile poşete sarılı vaziyette yeşil renkli bir maddenin çıktığı, uzmanlık raporuna göre anılan maddenin 3 gram bonzai adı ile bilinen sentetik kannabinoid olduğu tespit edilmiştir.

Sanık E. E. hakkında yapılan değerlendirmede; sanığın ana dava dosyası 5.olayda yukarıda belirtilen gerekçede gösterildiği üzere uyuşturucu ticareti suçundan, 7.olaya ilişkin olarak da yukarıda belirtilen gerekçede gösterildiği üzere kullanmak için uyuşturucu madde bulundurmak suçundan cezalandırılmıştır. Sanığın suçu işlediği sırada 21 yaşında olduğu, kadın, bekar, lise mezunu ve işsiz olduğu bilinmektedir.

4.4.4.6. Müstakil Olay 6

31/05/2017 tarihinde İstanbul İlinde uyuşturucu madde satıcısı olan şüpheli Z. D. tarafından şüpheli O. G. adı ile bir kargo firması vasıtasıyla gönderilen, alıcısı suça sürüklenen çocuk E.E. olan kargo paketine Çorum İl Emniyet Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü görevlilerince yürütülen takip sonucu el konulmuş, paket içerisinde 50 gram bonzai olarak bilinen yeşil renkli bitki parçalarına rastlanmıştır. Uzmanlık raporuna göre anılan maddenin sentetik kannabinoid olduğu tespit edilmiştir. Sanıklar kişilerin dikkatlerini çekmemek ve yakalanmamak için fikir ve eylem birliği içerisinde kendisiyle ortak hareket edecek kişilerle iş yaptıklarını beyan etmişlerdir.

Sanık O. G. hakkında yapılan değerlendirmede; sanığın ana dava dosyası 6. olay ve birleşen dosyada zincirleme olarak uyuşturucu ticareti suçundan, ana dava dosyası 5. ve 7. olaya ilişkin olarak da yukarıda belirtilen gerekçede gösterildiği üzere zincirleme olarak kullanmak için uyuşturucu madde bulundurmak suçundan cezalandırılmıştır. Sanığın suçu işlediği sırada 22 yaşında olduğu, erkek, evli ve madde kullanıcı olduğu bilinmektedir.

4.4.4.7. Müstakil Olay 7

03/06/2017 tarihinde İstanbul İlinde uyuşturucu madde satıcısı olan şüpheli Z. D. tarafından şüpheli O.G.adı ile bir kargo firması kullanılarak gönderilen, alıcısı H.K. olan kargo paketi Çorum şubesine gönderilmiştir. Kargoyu almak için E.E, O.G, S.E.K. ve Ssç E.E. araçla şubeye geldikleri, paketi S.E.K tarafından teslim alındığı, sonrasında görevlilerce yürütülen takip neticesinde aracın terk edilmiş halde bulunduğu, araç sürücü koltuğunda camdan dışarı atılırken döküldüğü değerlendirilen bitki kırıntılarına rastlanmıştır. Uzmanlık raporuna göre anılan maddelerin 5 gram bonzai olarak biline sentetik kannabinoid olduğu tespit edilmiş, şüpheliler hakkında ortak saik ile hareket ettiğine karar verilmiştir. Sanık Z. D. hakkında yapılan değerlendirmede; sanığın ana dava dosyası 6. ve 7. olaylar ile birleşen dosyasına ilişkin olayda ayrıntılı olarak yukarıda belirtilen gerekçede gösterildiği üzere zincirleme olarak

sentetik kannabinoid niteliğindeki bonzai uyuşturucu maddesi ticareti suçunu işlediği kanaatine varılmış, zincirleme suç hükümleri uyarınca sanığın cezalandırılması yoluna gidilmiştir. Sanığın suçu işlediği sırada 20 yaşında olduğu, erkek, İstanbul ilinde madde satıcısı olduğu bilinmektedir.

Sanık S. E. K. hakkında yapılan değerlendirmede; sanığın ana dava dosyası 7. olayda yukarıda belirtilen gerekçede gösterildiği üzere kullanmak için uyuşturucu madde bulundurmak suçundan cezalandırılmıştır. Sanığın suçu işlediği sırada 18 yaşında olduğu, erkek, bekar ve ilköğretim mezunu ve işsiz olduğu bilinmektedir.

SSÇ E. E. hakkında yapılan değerlendirmede; birleşen dosyada ve ana dosyada anlatılan 6.olayda yukarıda belirtilen gerekçede gösterildiği üzere olarak uyuşturucu ticareti suçundan, 7.olaya ilişkin olarak da yukarıda belirtilen gerekçede gösterildiği üzere kullanmak için uyuşturucu madde bulundurmak suçundan ise daha önce kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verildiğinden düşme kararı verilmiştir. Suça sürüklenen çocuk fiili işlediği sırada 15 yaşında olduğu, erkek, ilköğretim mezunu, hurda, kağıt toplayıcılığı yaptığı bilinmektedir.

Sanık müdafilerin ilk derece mahkemesinin verdiği karara karşı istinaf yoluna başvurmuşlardır. Bölge Adliye Mahkemesi ilgili ceza dairesi; soruşturma ve kovuşturma evrelerinde ileri sürülen iddia ve savunmalar ile ikame edilen delillerin denetimi sağlayacak biçimde ve eksiksiz olarak sergilenerek tespit edildiği, yargılama sonucunda dosyaya yansıyan tüm bilgi ve kanıtların gerekçeli kararda yöntemince tartışılarak ulaşılan vicdani kanının kesin, tutarlı ve çelişmeyen verilere dayandırıldığı, bu bağlamda; dosya ve duruşma tutanakları içeriğine, toplanıp karar yerinde incelenerek tartışılan hukuken geçerli ve elverişli kanıtlara, gerekçeye, Hâkimler Kurulu'nun takdirine göre, suçun sanıklar ve suça sürüklenen çocuk tarafından işlendiği kabulde usul ve yasaya aykırılık bulunmadığı, eylemin doğru olarak nitelendirildiği ve Kanun'da öngörülen suç tipine uyduğu, cezanın kanunda düzenlenen kurallara uygun şekilde belirlenerek bireysel eleştirildiği, yasal ve takdiri artırıcı ve indirici nedenlerin gözetildiği gerekçesi ile gereğince istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiştir. Araştırmamız sonucu bize gösteriyor ki ceza dosyaslarındaki veriler ile bölüm başında yer verdiğimiz istatistikler örtüşmektedir. En çok kullanılan uyuşturucu maddeleri, sanık yaşları, eğitim durumu medeni halleri benzerlik içindedir.

Tablo 4. 11. Uyuşturucu Kullanıcısı ve Uyuşturucu Madde Ticareti Yapan Fail Profili

23

Verileri incelenen dosyalarda; hem uyuşturucu kullanma suçundan hem de uyuşturucu ticaretinden yargılanan sanıkların aynı değişkenlerde birbirlerine oldukça yakın sonuçlar elde edilmiştir. (Tablo 4. 11.) Bu sonuçlar gereç ve yöntem araştırmalarındaki istatistiksel verilerle örtüşmektedir.

Resim 4. 1. Marijuana Stocks

2023 Dünya Uyuşturucu Raporuna bu neticeleri kıyas amacı ile bakacak olursak, en fazla tüketilen uyuşturucu maddesi Resim 4. 1.'de gösterildiği gibi esrar olmuştur. Psikoaktif maddelerle mücadele evrensel bir sorundur. Ceza dosya verilerimiz ile Birleşmiş Milletler Uluslararası Uyuşturucu ve Suç Ofisi veri sonuçları uyumluluk göstermiştir.

Resim 4. 2. Cocaine Use and Intoxication

İlgili rapordan edinilen bilgilere göre; son 10 yılda; Dünya genelinde 17 kişiden birinin uyuşturucu kullandığı, kullanıcı sayısının 296 milyona ulaştığı, son 10 yılda uyuşturucu ile sorunları olanların oranı %45 arttığı, madde kullanımının ise %23 oranları gördüğü belirtilmiştir. Resim 4. 2.'de görüldüğü gibi dünya kokain zehirlenmesine uğramıştır. Analizler bize sorunun ne denli tehlikeli boyutlara ulaştığını göstermektedir.

5. BÖLÜM

TARTIŞMA

5.1. Hükümlülerle İlgili Ceza ve Güvenlik Tedbirleri

Uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanıcıların profillerine bakıldığında 15-24 yaşlarında maddeyle tanışmaları, kullanıcı olmaları süreci ve ardından da madde ticareti yapabilme durumu hasıl olabilmektedir. Bu süreçte cinsiyet olarak erkeklerin daha fazla oluşu, merakla girilen bu yolda uyuşturucu madde türünün en fazla tüketilen esrar maddesi olduğu tespitleri bizi verilerin analizini yapmaya, bu konuda mücadelede gereken işbirliklerin yapılmasına sevk ve teşvik etmelidir. Uyuşturucu madde kullanıcıları belki de diğer hükümlülerden ayıran fark hasta mı yoksa hükümlü mü olduklarıdır. Bu ayrımın ayırdına varamayan hükümlüler neden ceza çektiklerini anlamadan; yalnızca bir koğuştayla yıllarca yatarak ıslah edilemez, iyileştirilip, topluma yeniden katılamazlar. 5275 sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun m.105/A ile denetimli serbestlik tedbirleri uygulanarak cezanın infazında TCK 191. madde kapsamındaki hükümlülerin de bu madde kapsamına dahil edilmesi; bu ihtiyacın psikolojik ve sosyolojik açıdan bir sonucudur. Artık bu suçtan hükümlü olanlar da koşullu salıverilme tarihine kadar kamuya yararlı özel bir işte ücretsiz çalıştırılabilecek, bir konut veya bölgede denetim ve gözetim altında bulundurulabilecek, belirlenen yer veya bölgelere gitmesi yasaklanabilecek, belirlenen programlara katılmasına karar verilebilecektir. 2023 değişikliği ile birlikte bu suçtan hükümlü olanlar için zorunlu olarak tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılım mecburi kılınmıştır. Kendi bedensel ve zihinsel sağlıklarını gözetmeyen, dış dünya ile bağını kesmiş, desteğe ihtiyacı olan hükümlüler adına adımların atılması; Anayasada korunan devletin kişilere tanınması gereken pozitif statü haklarının bir karşılığıdır. Değişen koşullara uyum sağlamak, daha verimli uygulamalar için yeniliklere elbette kanunlar da ihtiyaç duymaktadır. Tedavi ve rehabilitasyon birimleri ile programlarının asgari standartları Sağlık Bakanlığının uygun görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca belirlenmesi hükmü de idare ve cezai birliği ortak çalışmalarını aktive etmiş, değişen hukuki düzenlemeler ile şahıs bazında hükümlünün iyileştirilmesi hız kazanmıştır. 5402 Sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu'nda Yapılan 2023 değişikliklerinde de yapılan bu tedbirlerin destek amaçlı, 12/A da yer alan TCK m.191 gereği denetimli serbestlik tedbiri veya tedavi ve denetimli serbestlik tedbiri verilen şüpheliyle ilgili olarak karar verilecek tedbirler düzenlenmiştir. Öngörülen on tedbirden asgari olarak üçüne karar verilmesi zorunlu kılınmıştır. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullananlar hakkında uygulanacak tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbirlerine ilişkin görevler; tedaviye tabi tutulmak, belirlenen programlara katılmak, çocuklarla bir arada olmayı gerektiren ortamlarda çalışmaktan yasaklanmak, belirlenen yer veya bölgelere gitmemek, bir bölgede denetim veya gözetim altında bulunmak, eğitim kurumuna, eğitim programına veya mesleki uğraşlarına ilişkin eğitime devam etmek, belirli etkinlikleri yapmaktan yasaklanmak, gözetim altında ücret

karşılığı çalıştırılmak, silah bulundurmamak veya taşıyamamak, gerektiğinde sahip olunan silahları makbuz karşılığında adli emanete teslim etmek, her türlü taşıtları veya bunlardan bazılarını kullanmamak ve gerektiğinde makbuz karşılığında sürücü belgesini teslim etmek, yükümlülüklerinden en az üçüne veya daha fazlasına karar verilir. Bu hükmün uygulanması sayılı haller dahilindedir, başka bir yöntem uygulanamaz. Ancak hükümlü istediği zaman seçtiği yükümlülüğü değiştirebilir; bunun yanı sıra hükümlü denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından kontrol edilebilir, uyuşturucu tedavisinin selametine ilişkin uyuşturucu testi ve kurumlara sevk işlemlerini yapabilme yetkisine sahiptir. Bu da infaz sistemini daha işlevsel hale getirmek için bir adım olduğunu söyleyebiliriz. Cezalar caydırıcıdır ancak tek başına iyileştirici özelliği yoktur. Hükümlülerin hem hasta hem sanık olma sorunsalı içinde cezai yaptırımların bitiminde yeniden bir yaşam alanı oluşturabilmesi adına gerekli eğitim, mesleki durumunu iyileştirici yatırımların vaktinde yapılması amaç edinilmelidir. Aksi takdirde topluma tekrar kazandırılmamış, özgürlüğüne kavuşmuş ancak açık hava hapishanesinde yaşayan asosyal kişilikler toplumda yer alacak; bir bireyin çektirilen cezasının da böylelikle olumlu bir etki alanı ne yazık ki kalmayacaktır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

İstatistiksel verilerin değerlendirilmesi, yaptığımız araştırmalar ve çalışmalar bu suçların hedefinde çocuklar olduğunu bize göstermektedir. Uyuşturucu maddesi ile tanışma yaşı hem ülkemizde hem dünyamızda oldukça düşüktür. Bu sorunun, ailede başlayıp, sosyolojik anlamda genişleyerek dağılan ve sirayet eden olumsuz bir etkinin varlığını ispatlamaktadır.. Aile, arkadaşlar ve sosyal çevrenin içinde manevi varlığını henüz kanıtlayamadan uyuşturucu ve onun dünyasına giren bir madde kullanıcısının ordan çıkışı kolay olmamaktadır. Bedensel yoksunluk hisleri, çeşitli hastalıklara yol açtığı zorlukların yanı sıra, tek başına değil tümüyle uyuşturucuya ilişkin kullanıcının hayatından ne varsa bu bireysel ilişkileri de, sosyal çevresi, hatta eğlence anlayışı dahi olabilir; bütünü ile sıyrılmasını gerektirebilir. Bu da uyuşturucu madde kullanma yaşının yoğunlukta olduğu yaş aralığındaki bireyler için oldukça güçtür. Bir şeye karar verebilme yetisi kendi ile başa çıkabilme ve yetkinlik sahibi olabilme gibi olgular ile yakından ilintili olduğu söylenebilir. Kişisel yeterliliğini sağlayamayan olgunlaşmamış kişilikler açısından maddeye veda gündelik hayatına veda olarak algılanabilir. Bu bahsettiğimiz olgular uyuşturucu madde kullanımının psikolojik yönlerine bir bakıştır. Bir de sosyolojik açıdan bakacak olursak; madde kullanan bir bireyin suçun infazını çektirdikten sonra toplumun gözündeki bakışı, tutumları, bireyin bunlara karşı gösterdiği reaksiyonlar oldukça önemli ve olumsuz durumlar geliştiği takdirde geri dönülmez bir hal alabileceği ön görülebilmektedir. Kullanıcı olarak tedavi sonrasında sosyal hayatına devam etmese bile geçmişte edindiği çevre sebebi ile madde ticaretini yapmaya karar verme ihtimali göz önünde tutulmalıdır. Eğitim sistemimizde uyuşturucu ile mücadele entegrasyonu güçlendirilmeli ve her çocuk kendini bekleyen tehlikelere karşı önce ailede sonra da okulda bilinçlendirilmelidir. Bu suça ilişkin aynı yaş aynı eğitim durumu aynı cinsiyet gibi birden çok benzerliklerin olduğu bir kitle bu suçların faili ise burada toplumca durup bunun üzerine düşünmek elzemdir. İstatistiksel veriler bize hep aynı popülasyonu işaret ediyor ise burda bu suçun hem mağduru hem faili, her ne kadar ceza hukuku yargılamalarında mümkün değilse bile vicdan mahkemesinde yargılanmamız gerektiği kanaatindeyim.

KAYNAKÇA

- Anonim, 2019. Kenevir yetiştiriciliği. Orta Anadolu Kalkınma Ajansı, Samsun., s.6-12.
- Arslan, N., (2018), Tartışmalar ışığında kenevire bakış. Türkiye Tohumcular Birliği Dergisi, 28: 23-28.
- Algın ve Ark., (2019), Travma Hastalarında Ketamin Kullanımı, Cilt: 19 Sayı: 4, 776 - 783.
- Aydoğan ve Ark.,(2020), Türkiye’de kenevir yetiştiriciliğinin ekonomik olarak yapılabilirliği: Samsun İli Vezirköprü İlçesi Örneği, Anadolu Tarım Bilimleri Dergisi, Cilt 35, s. 35-50
- Aytaç S. ve Ark., (2018), *Suçlu olarak bilinen bitki: Kenevir, ziraat bilimlerinde güncel akademik çalışmalar*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun,450-453.
- Babaoğlu, A.N., (1997) Uyuşturucu ve tarihi, Analiz Basım Yayın Tasarım Uygulama Ltd.Şti. Kaynak Yayınları, İstanbul.
- Bahar A., (2018), *Uyuşturucu madde kullanımının nedenleri ve bağımlılık oluşum sürecinde iletişimsel yaklaşımların rolü ve önemi: polis kayıtları üzerinden olgusal bir inceleme*.,sayı:55, s.1-36.
- Balcı B.,(1998), *Psikoaktif madde almış kişilerin otopsi olguları kimyasal bulgular*.
- Baş, N., Uyuşturucu Maddeler: Sınıflandırılması, Özellikleri ve Zararlı Etkileri Aygül I. ve Ark., (2023), Madde Kullanım Bozukluğu Tanılı Bireylerde Yeme Bozuklukları, Duygusal Yeme ve Depresyon Düzeylerinin İncelenmesi,Cilt: 24 Sayı: 4, 417 - 427.
- Booth M., (1996) Haşhaştan Eroine Uyuşturucunun 6000 Yıllık Öyküsü, Acar Matbaacılık, İstanbul.
- Ceylan Ö., (2019), Madde bağımlılığı ile mücadelede sivil toplum kuruluşları. Yıldırım Beyazıt Üniversitesi., Ankara.
- Çebi Sezgin S. , (2019), Modern Devlet Ve Uyuştrucu ABD Örneği Üzerinden Bir İnceleme, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı:141.
- Çocuk Haklarına Dair Sözleşme Madde 33.
- Doujan B., (2016), Moğolistan ve Türk Ceza Hukuku'nda uyuşturucu ve uyarıcı madde imal ve ticareti suçu, Uludağ üniversitesi, s. 47.
- Göre M. ve Ark., (2021), Bitkisel üretimde yeni bir trend: Kenevir, Cilt 4., S.1 138-157. Sürdürülebilir Mühendislik Uygulamaları ve Teknolojik Gelişmeler Dergisi 2020, 3(2): 54-57
- Gökçe, N. D., (2018), Yaralamalı trafik kazalarında alkol ve bazı benzodiazepin grubu ilaçları, aranması ve yöntem optimizasyonu, İstanbul Üniversitesi.
- Güngör, D., (2021), Uyuşturucu kullanma suçunu işleyenlerin kriminolojik profili, T.C. İçişleri Bakanlığı, Ankara.
- Güngör/ Kırıcı, s.81. 83 Güngör/ Kırıcı, s.81.9 Gündüz, s.18.
- Hayıt F. ve Ark., (2020), Kenevirin önemi ve unlu mamullerde kullanımı, Bozok Üniversitesi, Yozgat.

<https://www.hukukihaber.net/esrar-elde-etme-amaciyla-kenevir-ekilmesi-sucunda-ispat-sorunu-makale,6547.html> (E. T. 15.12.2023)

<https://tr.euronews.com/2020/09/24/kenevir-uretimi-gezegeni-nas-il-yok-ediyor>

Esposito Get all, The potential of cannabidiol in the COVID-19 pandemic, (2020), British Journal of Pharmacology, Nov;177(21):4967-4970. doi:10.1111/bph.15157.

<https://moodisthastanesi.com/hastanemiz/basin-ve-medya/bonzai-olduren-bir-uyusturucu-maddedir> (E. T. 15.01.2023)

<https://www.ntv.com.tr/dunya/bm-raporu-dunyada-uyusturucu-kullanimi-10-yilda-yuzde-23-artti,NctknwY6EqZiCNpqAOsiQ#:~:text=BM%20Uluslararası%C4%B1%20Uyu%C5%9Fturucu%20ve%20Su%C3%A7,birinin%20uyu%C5%9Fturucu%20kulland%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20ifade%20edildi.> (E. T. 17.01.2024)

<https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/12596.pdf> (E. T. 16.01.2021) 1971 Tarihli Psikotrop Maddeler Sözleşmesi. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/17272.pdf> (E. T. 17.01.2023)

<https://www.ferhatbulut.av.tr/makaleler/uyusturucu-ticareti-veya-kullaniminda-madde-miktari-ile-ilgili-yargitay-karari> Arena Yazılım - Avukat Web Sitesi (E. T. 17.11.2023)

<https://www.istanbullu.av.tr/uyusturucu-madde-kullanma-ve-bulundurma-cezasi#:~:text=3.%20Su%C3%A7un%20manevi%20unsuru%3A%20Su%C3%A7un, maddeyi%20bilerek%20ve%20isteyerek%20kullanmakt%C4%B1r.> (E. T. 17.12.2023)

Karataş, (2018-2019) Endüstriyel Kenevir Forumu 1-2, Aydın Üniversitesi, İstanbul.

Köknel Ö., (1976) İnsanlık tarihi boyunca uyuşturucu madde sorunları, Gelişim Yayınları, Çelik Cilt Matbaası, İstanbul.

Kınlı İ.Ö. ve Ark.,(2020), Uyuşturucu kullanımı üzerine sosyolojik araştırmaların bibliometrik Analizi.

Kılıçgil G., (2022), Narkotik Analjezikler.

Meydan U., (2019), Uyuşturucu madde ticareti suçunda madde miktarının Önemi, TAAD, Yıl: 10, Sayı: 37.

Mülga 765 Sayılı Türk Ceza Kanunu,

Onay ve Ark., (2020), Kenevir(Cannabis sativa L.), Bölüm 11, Kenevirin Fotokimyasalları,, Palme Yayınevi, 175-186.

Ögel, K., (1997) Uyuşturucu maddeler ve bağımlılık, İletişim Yayıncılık, Şefik Matbaası, İstanbul.

Öner E. ve Ark., (2020), Kenevir Liflerinin Eldesi, Karakteristik Özellikleri ve Tekstil Endüstrisindeki Uygulamaları, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi 11(1):108-123. ,

Öner Z., (2010), Türk Ceza Kanunu'nda Uyuşturucu Madde İmal, İthal ve İhraç Suçları, TBB Dergisi, Sayı 88, 106-146.

Ünver, Y. ve Ark, (2018), Uyuşturucu Madde Suçları ile Mücadele,, Seçkin Yayınları,, s. 158.,Ankara.

R. Ries, D. Fiellin, S. Miller, & R. Saitz, Ibid s. 47 William White,.(2009),“Addiction medicine in America: It's birth and early history (1750-1935) with a modern Postscript” in Principles of Addiction Medicine, 4th edition,(eds.) American Society of Addiction Medicine. Baltimore MD, s.92.

Sevük H.Y., (2007), Postada El Koyma ve Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi, Tbb Dergisi, Sayı 69.

Şen E., ve Ark., (2023), 2313 ve 3298 Sayılı Kanunların Kapsamı ve TCK m.188 ile İltima İlişkisi

Şimşek Ü., (2019), 2014-2018 Yılları Arasında Tokat'ta Uyuşturucu Madde Kullanımı ve Uyuşturucu Madde Bağlantılı Suçlar.

Temel E., (2022), 2018-2020 Yılları Arasında Adli Tıp Kurumu Bursa Grup Başkanlığında Otopsi Yapılan Olgularda Alkol, Uyuşturucu-Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Tespit Edilen Vakıaların Retrospektif Olarak İncelenmesi,

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı web sitesi, (2022), Türkiye'nin Uyuşturucu İle Mücadelesi.

Yarar M. D., (2003),Dopamin DrDz geni polimorfizmi ve eroin bağımlılığı. Narkotik Şube Müdürlüğü, (1995), Uyuşturucu olayları genel değerlendirilmesi Göl E., (2013), Gc/Fid cihazında kokain metot validasyonu

Yargıtay Ceza Genel Kurulu 6.12.2018 tarihli 2017/9-378 Esas, 2018/618 kararı, Yargıtay 20. Ceza Dairesi 2018/1286 Esas, 2019/692 Kararı,

Yargıtay Ceza Genel Kurulu 2014/10183 2015/62 sayılı kararı.

Yenidünya C. ve Ark., (2013), Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçlarında etkin pişmanlık, Fasikül Dergisi, Sayı:38, s.11-31.

Yıldırım Hukuk Avukatlık & Danışmanlık (2023), 05.04.2023 Tarih Ve 32154 Sayılı Resmi Gazetede İcra Ve İflas Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun.

1988 Tarihli Uyuşturucu ve Psikotropik Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler

Sözleşmesi Madde 3. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22551.pdf> (E. T. 17.01.2023)

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu,

5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu,

5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun,

2313 Sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun,

3298 Sayılı Uyuşturucu Maddelerle İlgili Kanun,

5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu,

